

INFORMATOR OCHRONY PRACY

kwartalnik Stowarzyszenia Ochrony Pracy

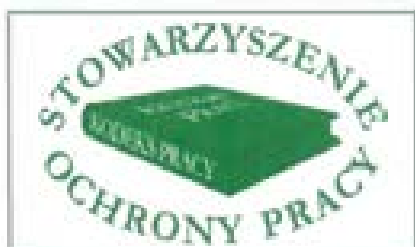
nr 3 (95)

lipec-sierpień-wrzesień 2023 r.

POGLĄDY, PRZEPISY, WYJAŚNIENIA, CIEKAWOSTKI

Spis treści:

Z PRAC ZARZĄDU GŁÓWNEGO STOWARZYSZENIA OCHRONY PRACY.....	- str. 3
Informacja o Walnym Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym Członków Stowarzyszenia Ochrony Pracy (bez skrótów).....	- str. 3
Protokół z posiedzenia Zarządu Głównego Stowarzyszenia Ochrony Pracy z udziałem Prezesów Oddziałów terenowych, które odbyło się w dn. 19 września 2023 r. w Warszawie przy ul. M. Pacy 37 w trybie hybrydowym.....	- str. 5
OPINIOWANIE PROJEKTÓW AKTÓW PRAWNYCH przez SOP.....	- str. 8
Stowarzyszenie Ochrony Pracy zaproszone do konsultacji publicznych.....	- str. 8
Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁÓW STOWARZYSZENIA.....	- str. 9
Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Łódzkiego Stowarzyszenia Ochrony Pracy.....	- str. 9
Poszerzone zebranie Zarządu Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego Stowarzyszenia Ochrony Pracy.....	- str. 10
Ekspert Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego SOP o EUROPEJSKIM KONGRESIE STALOWYM STEEL 2023.....	- str. 10
Zaproszenie na konferencję Nowy Przemysł 4.0 - Automatyzacja, robotyzacja i AI w produkcji dla eksperta Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego SOP.....	- str. 11
ARTYKUŁY NAUKOWE CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA OCHRONY PRACY.....	- str. 12
- Marcin Krause: Zagrożenia elektryczne – ocena ryzyka zawodowego.....	- str. 12
- Marian Andrzej Liwo: Zmiany w przepisach prawa pracy i innych gałęziach prawa jako przykład populizmu i oddziaływania grup nacisku mijającego się z dbałością o jakość prawa i poszanowanie człowieka w procesie pracy oraz efektywność prawa...	- str. 15
- Pelagia Piega: Zmiany w uprawnieniach rodzicielskich pracowników.....	- str. 19

STOWARZYSZENIE OCHRONY PRACY

ul. Michała Pacy 37 04-386 Warszawa

tel. 022 517 88 06 lub 022 517 88 37

email: zg.sop@sop.org.pl

www.sop.org.pl

Spis treści (c.d.)

- Marek Dźwiarek: Wytyczne do stosowania procedur LOTO w systemach wytwórczych Przemysłu 4.0 (wybrane fragmenty).....	- str. 21
- CIEKAWY WYDARZENIA U nas: w PIP, służbach BHP, Sądzie Najwyższym, UDT, PSP.....	- str. 26-31
- Na Świecie: w Zjednoczonym Królestwie, dyrektywach UE, EU-OSHA, Komisji Europejskiej, ICOH, Komitecie Starszych Inspektorów Pracy, w RFN, estońskiej i litewskiej inspekcji pracy.....	- str. 31-34
- Europejski Tydzień Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2023.....	- str. 34
- DO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO ZASŁUŻONYCH DLA OCHRONY CZŁOWIEKA W ŚRODOWISKU PRACY: Adam Beluch.....	- str. 34
NOWE LUB (Z)NOWELIZOWANE PRZEPISY Z DZIEDZINY OCHRONY PRACY	- str. 36
(zamiast) KALENDARIUM OCHRONY CZŁOWIEKA W ŚRODOWISKU PRACY	- str. 36
NEKROLOGI	- str. 38
ODESZLI - ALE PAMIĘTAMY	- str. 39
WSPOMINAMY:	- str. 39
miejsce na NOTATKI	- str. 39
Humor radomskich BHP-owców	- str. 40

INFORMATOR OCHRONY PRACY - kwartalnik wydawany przez Stowarzyszenie Ochrony Pracy. Konsultanci: Ryszard Celeda i Maciej Sekunda. Wydawca: Stowarzyszenie Ochrony Pracy. Redakcja i skład: Roman Adler, tel. kom. 600 693 590, e-mail: romaquil@op.pl, roman.adler@sop.org.pl

Prenumerata na 2023 r.: roczna – 36 zł + 5% VAT

STOWARZYSZENIE OCHRONY PRACY, Zarząd Główny: Prezes – Grzegorz Juraszek, Wiceprezesi – prof. Marian Liwo, dr Tadeusz Sułkowski, Członkowie ZG – Krzysztof Galbarczyk, Marek Maszewski; adres ZG SOP: 04-386 Warszawa, ul. Michała Pacy 37; www.sop.org.pl. Nr rachunku bankowego: 12 1500 1878 1218 7005 7371 0000. Sekretariat: - e-mail: zg.sop@sop.org.pl, tel. 22 517 88 37

Kontakt: wtorki - prezes Grzegorz Juraszek, tel. 22 517 88 06, p.o. sekretarza - Hubert Karski tel. 453 017 277.

Adresy Oddziałów SOP:

- **Dolnośląski** – 50-214 Wrocław, ul. Kaszubska 8 / 4 - Prezes Marcin Paluszek, marcin.paluszek@sop.org.pl, tel. 501 581 309;
- **Kujawsko-Pomorski** – 85-231 Bydgoszcz, ul. Kr. Jadwigi 18 (III p.) – Prezes Sławomir Stocki, slawomir.stocki@sop.org.pl, tel. 604 947 646;
- **Lubelski** - Prezes Ryszard Pietrzyk,
- **Łódzki** - 90-613 Łódź, ul. Gdańska 80 - Prezes Artur Murgrabia, artur.murgrabia@seka.pl, tel. 501 125 703;
- **Mazowiecki** – 03-787 Warszawa, ul. Zabraniecka 80 - Prezes Andrzej Krzywdziński, andrzej.krzywdzinski@sop.org.pl, tel. 501 068 562;
- **Podkarpacki** – 35-242 Rzeszów, ul. Partyzantów 1a - Prezes prof. Marian A. Liwo, marianliwo@wp.pl, tel. 662 010 098;
- **Pomorski** – 80-958 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 1 (XIII p.) – Prezes dr Małgorzata Kochańska, malgorzata.kochanska@sop.org.pl, tel. 501 068 600;
- **Śląsko-Dąbrowski** - 40-081 Katowice, ul. Dąbrówki 16 A –Prezes dr inż. Marcin Krause, marcin.krause@polsl.pl, tel. 517 644383;
- **Wielkopolski** – 61-021 Poznań, ul. Nieszawska 1 - Prezes Roman Jabłoński, roman.jablonski@sop.org.pl, tel. 602 158 187;
- **Zachodniopomorski** – 71-617 Szczecin, ul. Żubrów 3 - Prezes Ewa Urbanek, ewa.urbanek@sop.org.pl, tel. 501 307 262;

Informacja o Walnym Zebraniu Sprawozdawczo- Wyborczym Członków Stowarzyszenia Ochrony Pracy (bez skrótów)

W dniu 27czerwca 2023 r. w siedzibie SEKA S.A. Oddział Warszawa przy ul. Zabranieckiej 80 w Warszawie odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków Stowarzyszenia Ochrony Pracy.

P. Prezes SOP dr Tadeusz Sułkowski o godz. 11.30 rozpoczął obrady Walnego Zebrania, witając zebranych na miejscu i uczestniczących zdalnie. W drodze głosowania jawnego wybrano większością głosów Przewodniczącym obrad Walnego Zebrania p. Marka Maszewskiego – Dyrektora Działu nadzoru f-my SEKA S.A – będącej Członkiem wspierającym SOP.

W drodze głosowania jawnego wybrano Sekretarza obrad Walnego Zebrania – którym został p.o. sekretarza ZG SOP Hubert Karski, który po zliczeniu podał 254 uczestników (23 osoby obecne na sali, 5 osób łączących się zdalnie, 226 udzielających pełnomocnictwa), co spełnia warunek uzyskania quorum. Przewodniczący uznał Zebranie za ważne i zdolne do podejmowania decyzji. Następnie większością głosów przegłosowano porządek obrad.

W drodze głosowania jawnego wybrano Komisję uchwał i wniosków, której członkami zostali wybrani większością głosów p. dr Marcin Krause i p. Krzysztof Galbarczyk.

P. T. Sułkowski zrelacjonował działania podejmowane przez ZG podczas kończącej się kadencji dla nawiązania współpracy z różnymi instytucjami, fundacjami i ZUS-em, przedstawiając związane z tym problemy, trudności, ale i osiągnięcia. Poinformował o zawarciu umowy współpracy z f-mą SEKA S.A. jako Członkiem wspierającym w kwestii współorganizowania egzaminów przez Komisję Kwalifikacyjną nr 653, jednakże wskutek zmiany przepisów wymagana była zmiana Statutu Stowarzyszenia dla możliwości odnowienia działania Komisji. Współpraca z f-mą Seka S.A. zaowocowała również zwiększeniem liczby Członków Stowarzyszenia, utworzeniem nowych Oddziałów oraz planowaniem powoływania kolejnych. Przyszły rok będzie jubileuszowym – ze względu na 20-lecie istnienia Stowarzyszenia.

P. Iwona Godlewska, jako Przewodnicząca

Komisji Rewizyjnej, poinformowała o dotychczasowym składzie ZG, Oddziałach i Członkach Stowarzyszenia. Zdała sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia podczas mijającej kadencji i z podejmowanych uchwał. Wskazała też działania podejmowane dla pozyskania dodatkowych środków na funkcjonowanie SOP. Zwróciła też uwagę na fakt, że ZG działał w sytuacji nadzwyczajnej w związku z wystąpieniem zagrożenia epidemiologicznego. Na zakończenie zaproponowała udzielenie absolutorium ustępującemu ZG, co zgromadzeni przegłosowali przez aklamację. W ramach dyskusji programowej, p. T. Sułkowski poinformował, że priorytet strategiczny SOP powinien być ukierunkowany na promocję związaną z jubileuszem istnienia, by Stowarzyszenie było bardziej rozpoznawalne. Zaproponował zorganizowanie w tym celu konferencji, podając przykładowe tematy, np. odpowiedzialności służb BHP. Kolejnym pomysłem na promowanie SOP byłby konkurs charakteryzujący się podejściem praktycznym, dotyczącym zastosowania rozwiązań innowacyjnych w prewencji wypadkowej, w partnerstwie z ewentualnymi sponsorami.

P. Maciej Sekunda, Prezes SEKA S.A., wskazał pięć propozycji dla nowego Zarządu:

- a) zintensyfikowanie działań władz i członków Oddziałów,
- b) „odmłodzenie” ZG i władz Oddziałów,
- c) podjęcie szerszych działań dla wyjścia SOP „na zewnątrz” – by było bardziej widoczne i głos był bardziej słyszalny, w tym z wykorzystaniem internetu i mediów społecznościowych,
- d) pozyskiwanie środków unijnych dla finansowania SOP – w tym w ramach projektów dla organizacji pozarządowych,
- e) sugestia zmiany szaty graficznej IOP na bardziej atrakcyjną.

P. K. Galbarczyk zasugerował „wyjście na zewnątrz” do organów nadzoru, np. GIP.

P. prof. Marian A. Liwo zabrał głos w kwestii widocznych w praktyce barier z dziedziny ochrony pracy, niedoskonałościach legislacyjnych, itp. – wynikających zazwyczaj z pomijania opinii praktyków, prowadzącego do marazmu w działalności powołanych do tego instytucji i jednostek.

P. M. Sekunda dodał głos w sprawie proponowanej konferencji, której tematykę można by rozszerzyć o kwestie odpowiedzialności za nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, przytoczył też przykłady patologii obserwowanych w praktyce.

P. Ryszard Celeda, honorowy Prezes SOP, poruszył problematykę kar za niedopełnianie obowiązków w dziedzinie ochrony praw pracowniczych i konieczności zmian w podejściu do kwestii edukacji – dla zapewnienia odpowiedniej jakości szkoleń.

Następnie p. G. Juraszek poinformował o zasadach prowadzenia wyborów do władz ZG w świetle zapisów Statutu oraz o organizacji i przebiegu procedury głosowania. Przedstawił też osoby: pp. Krzysztofa Galbarczyka, Grzegorza Juraszka, Mariana A. Liwo, Marka Maszewskiego, Sławomira Stockiego, Tadeusza Sułkowskiego – jako kandydatów do władz Stowarzyszenia.

Przewodniczący zawnioskował o powołanie Komisji Wyborczej, do której zaproponowano p. Andrzeja Krzywdzińskiego i p. Kazimierza Żórawskiego, a następnie zaproponowano skład Komisji Skrutacyjnej: p. Ewę Urbanek i p. Jerzego Wójcika. Kandydatury poddano głosowaniu, które zebrani większością głosów – w głosowaniu jawnym – zatwierdzili.

P. I. Godlewska zgłosiła wniosek o powołanie Komisji Rewizyjnej, na co p. G. Juraszek zaproponował p. Macieja Sekundę, p. Jarosława Pałusza i p. Artura Murgrabiego – jako desygnowanych kandydatów. W wyniku głosowania jawnego – większością głosów przegłosowano kandydatury i zatwierdzono zamknięcie tej listy. Komisja Wyborcza dokonała rozdania kart do głosowania osobom obecnym na sali, z uwzględnieniem posiadanych pełnomocnictw. Po zakończonym głosowaniu urna z kartami do głosowania została przekazana Komisji Skrutacyjnej, która – po przeliczeniu głosów oddanych na miejscu i zdalnie – przekazała wyniki Przewodniczącemu.

W rezultacie wyborów ukonstytuował się Zarząd Główny w składzie:

- Prezes – p. Grzegorz Juraszek,
- v-ce Prezesa: p. prof. Marian Andrzej Liwo, p. dr Tadeusz Sułkowski,
- Członkowie: p. Marek Maszewski, p. Krzysztof Galbarczyk.

P. G. Juraszek zaproponował na dzień 19 września br. posiedzenie ZG z Prezesami Oddziałów, na którym będą nakreślane zasady rozszerzania działalności SOP. Z kolei p. M. Krause omówił plany Komisji uchwał i wniosków, które szczegółowo zostaną przedstawione w terminie późniejszym.

H. Karski

Grzegorz Juraszek – Prezes

prof. Marian Liwo – Wiceprezes

dr Tadeusz Sutkowski – Wiceprezes

Krzysztof Galbarczyk – Członek ZG

Marek Maszewski – Członek ZG

Warszawa, dn. 19 września 2023 r.

**Protokół z posiedzenia Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Ochrony Pracy
z udziałem Prezesów Oddziałów
terenowych, które odbyło się w dn. 19
września 2023 r. w Warszawie przy ul. M.
Paca 37 w trybie hybrydowym**

Zebrani: wg (...) listy obecności.

Posiedzenie o godz. 11:00 otworzył Prezes SOP p. Grzegorz Juraszek, witając zebranych na miejscu i uczestniczących zdalnie, przedstawiając przy tym poszczególnych Uczestników.

W pierwszej kolejności poinformował zebranych o oczekiwaniu na wpis do KRS po Walnym Zebraniu. Następnie zrelacjonował sytuację związaną z funkcjonowaniem Oddziałów SOP: Łódzkiego i Lubelskiego. Wobec upływu kadencji ich władz, Zarząd Główny skierował do nich wnioski w sprawie zwołania walnych zebrań. O ile w Łodzi Walne Zebranie Członków wybrało nowe władze Oddziału, o tyle w Lublinie, wobec trudności z pełnieniem funkcji przez Zarząd, rozważano kandydaturę p. Bartosza Barwickiego jako osoby, która podejmie próbę restrukturyzacji Oddziału.

Wspominał także o przyjęciu nowych człon-

ków do Stowarzyszenia, w tym przede wszystkim do Oddziału Łódzkiego.

Następnie przekazał głos p. Arturowi Murgrabiemu, który zdał relację z niedawnego Walnego Zebrania Oddziału Łódzkiego i z wyboru władz, jak też przekazał informację o planach działania Oddziału oraz dotyczącą współpracy z p. Adamem Sikorą – jako redaktorem strony internetowej SOP.

P. G. Juraszek zwrócił uwagę na istotną potrzebę uzupełniania kwalifikacji (tzn. uzyskania świadectwa kwalifikacyjnego URE) u jak największej liczby członków Stowarzyszenia, a w szczególności u tych nowo przyjętych.

P. Marek Maszewski wyraził zadowolenie z faktu współpracy i zaangażowania Oddziałów f-my Seka S.A. – jako Członka wspierającego – z Oddziałami SOP oraz z pomyślnego rozwoju sytuacji w Oddziale Łódzkim Stowarzyszenia i wyraził przy tym nadzieję na coraz szersze ich uczestnictwo w działalności Stowarzyszenia.

P. G. Juraszek wyraził wdzięczność p. dr Czesławowi Kowalczykowi za jego istotny wkład pracy w rozwój Stowarzyszenia oraz owocne przewodniczenie przez dwie kadencje Oddziałowi w Łodzi.

Następnie p. G. Juraszek przedstawił działania podjęte dla rozwoju Komisji Kwalifikacyjnej URE nr 653 działającej przy SOP oraz zwrócił uwagę na fakt występowania utrudnień spowodowanych pandemią, jak i przejściowych perturbacji związanych z sezonem urlopowym, natomiast wskazał, że obserwowany właśnie wzrost liczby egzaminów napawa optymizmem, podobnie jak współpraca z f-mą Seka S.A. w zakresie pozyskiwania kandydatów do przegzaminowania.

Potem przekazał głos Przewodniczącemu Komisji p. Jarosławowi Pałaszowi, który poinformował o kuriozalnej sytuacji, jaką napotkało rozpatrywanie złożonego przez SOP do Urzędu Regulacji Energetyki wniosku o rozszerzenie jej składu – z powodu przejściowych braków kadrowych w tej instytucji. Szacuje się, że Akt zmiany Komisji powinien być uzyskany w terminie ok. 2-3 tygodni, a wówczas zakres kompetencji Komisji – po pomyślnym zaakceptowaniu wniosku – powinien obejmować niemalże całe spektrum nadawanych uprawnień przewidziane przez obowiązujące aktualnie przepisy. Przypomniął też o konieczności utrzymywania stanu przynajmniej 200 osób spośród Członków Stowarzyszenia, którzy legitymują się świadectwem kwalifikacyjnym URE – co jest warunkiem istnienia Komisji nr 653.

Odpowiadając na pytanie p. Ryszarda Celedy,

Prezes przypomniał o zmianie Prawa energetycznego w 2021 r., która niespodziewanie wprowadziła taki wymóg.

P. M. Maszewski zapostulował, by Oddziały f-my Seka S.A. przeprowadzały stałe działania dla zorganizowanego naboru swoich pracowników, dla uzyskania świadectwa kwalifikacyjnego URE oraz dla nadzoru nad ważnością już posiadanych tych uprawnień.

W kontekście tych rozważań p. R. Celeda zaproponował, by w kwartalniku IOP upubliczniać informacje dla pracodawców dotyczące szczegółów uzyskiwania takich kwalifikacji, zwłaszcza wobec dostrzeganych braków wiedzy o tym obowiązku wśród przedsiębiorców i ich personelu.

Zebrani, w dyskusji, udzielili p. Katarzynie Iwaniak – uczestniczącej w posiedzeniu z ramienia Zarządu Seka S.A. – wyczerpującej informacji dotyczącej zasad ubiegania się przez komisje kwalifikacyjne o stosowne dokumenty Urzędu Regulacji Energetyki i stosowanych przezeń procedur dla wydania decyzji w tym zakresie. P. J. Pałasz wspomniął ponadto o permanentnym zapotrzebowaniu na prezenterów (trenerów) prowadzących dla Komisji szkolenia przygotowujące do egzaminów na uprawnienia URE, o wskazaniach co do posiadanych przez nich kompetencji, jak i o koniecznej dziś przy tym biegłości w korzystaniu z technik informatycznych – zarówno przez nich, jak i przez Członków Komisji kwalifikacyjnej.

P. R. Celeda poruszył temat wpłat składek członkowskich na rzecz Stowarzyszenia, a p.o. sekretarza Hubert Karski podziękował za zaangażowanie w akcję aktualizowania danych zawartych w kwestionariuszach osobowych Członków SOP, informując przy tym, że kolejnym krokiem będzie aktualizacja ewidencji wnoszonych składek.

P. G. Juraszek rozpoczął omawianie projektu Planu pracy od podziękowania p. prof. Marianowi Liwo za opracowanie wystąpienia SOP do resortu pracy w sprawie regulacji dotyczących szkoleń w dziedzinie BHP dla pracodawców i służb bhp (pkt 5 projektu). Nadanie biegu wystąpieniu ułatwi realizację pkt. 1 i 2 Planu pracy i dalsze działania Stowarzyszenia, zwłaszcza w zakresie zacieśniania współpracy z instytucjami wspomnianymi w p. 1 Planu pracy.

Następnie p. G. Juraszek poinformował o współpracy na szczeblu Oddziałów z instytucjami zajmującymi się ochroną pracy, po czym udzielił głosu p. Krzysztofowi Galbarczykowi – byłemu członkowi Rady Ochrony Pracy. Ten zaś podzielił się swoimi spostrzeżeniami i doświadczeniem praktycznym dot.

konkursów i inicjatyw, w jakich uczestniczył jego macierzysty Oddział Śląsko-Dąbrowski SOP i zasugerował podjęcie podobnej współpracy na poziomie lokalnym przez inne Oddziały.

P. M. Maszewski rozwinął tę myśl, proponując by upublicznić takie formy współpracy Oddziałów SOP z Inspekcją Pracy, co niewątpliwie byłoby formą rekomendacji dla klientów, jak też zaapelował przy tym o podejmowanie lokalnych inicjatyw i cykliczne dzielenie się z innymi Oddziałami doświadczeniami uzyskanymi podczas takiej współpracy (nawiązywanej np. z Inspekcją Pracy, z Sanepidem, itp.), także przy wykorzystaniu mediów Stowarzyszenia.

P. K. Galbarczyk przekazał też istotną informację o rejestrach organizacji pozarządowych i zajmujących się wybranymi zagadnieniami – prowadzonych przez urzędy wojewódzkie.

W kwestii promowania problematyki BHP, p. G. Juraszek poinformował o współpracy z p. prof. M. Liwo w tej dziedzinie i jego propozycji, aby Stowarzyszenie wystąpiło do właściwych adresatów o podjęcie działań w tym przedmiocie opierając się m.in. na publikacjach zawartych w kwartalniku Stowarzyszenia. Prof. M. Liwo zasugerował również, żeby propozycję współpracy Stowarzyszenia z wybranymi podmiotami publicznymi omawiać wcześniej z ich kierownictwem, aby w dokumencie o współpracy znalazły się realne treści interesujące obie strony.

Wobec wystąpienia problemów technicznych z łącznością z p. Tadeuszem Sułkowskim, dyskusję nt polityki senioralnej odłożono na później, a p. M. Maszewski zasugerował zwrócenie się do Oddziałów, by podjęły się opracowania wniosków w tym temacie i działań stosownych do swoich możliwości, jak również do zintensyfikowania wzajemnej komunikacji z ZG dla realizacji tego punktu Planu pracy.

W kwestii rozpoznawalności Stowarzyszenia, p. G. Juraszek zaproponował odłożenie działań do czasu ustabilizowania się sytuacji finansowej SOP.

W kwestii promocji i rozwoju Informatora Ochrony Pracy, p. G. Juraszek odczytał wystąpienie nadesłane przez p. K. Galbarczyka, zawierające ideę utworzenia kolegiального ciała zajmującego się redagowaniem i propozycję jego składu osobowego, a p. Marcin Krause przekazał doświadczenia Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego uzyskane wcześniej w podobnym zakresie. Zwrócił także uwagę na konieczność szczegółowego uwzględniania specyficznej tematyki BHP w energetyce, a p. M. Maszewski przypominał o zgłaszanym wcześniej spostrzeżeniu dot. istotności problematyki BHP, powrotu do ustawowej pięciolet-

niej ważności uprawnień URE, itd. – czemu warto byłoby poświęcić cykl artykułów w IOP.

P. G. Juraszek podziękował przy tym p. Romanowi Adlerowi za dotychczasowy wkład pracy w redagowanie i wydawanie IOP, ponadto wspominał o docierających sygnałach dot. potrzeby uatrakcyjnienia szaty graficznej kwartalnika i niewątpliwie konieczności kolektywnego tworzenia kierowanych do publikacji tam artykułów. Z kolei p. M. Krause zwrócił tu uwagę na istotną potrzebę redagowania artykułów w sposób przystępny dla statystycznego czytelnika.

W kwestii utrzymywania i redagowania strony internetowej SOP, p. G. Juraszek, poinformował o swoich dotychczasowych ustaleniach z jej redaktorem p. A. Sikorą oraz z p. K. Galbarczykiem – dotyczących współpracy i nadzoru nad jej funkcjonowaniem. P. A. Murgrabia poinformował o zasadach współpracy z p. A. Sikorą i potrzebą zapewnienia jemu ewentualnego zastępstwa. W drodze dyskusji, zebrani poruszyli wątek umieszczania na tej stronie informacji o Oddziałach SOP i materiałów przez nie dostarczanych. P. G. Juraszek wspominał o przewidywanym wynagrodzeniu dla osoby zajmującym się redagowaniem strony, co będzie możliwe po ustabilizowaniu się sytuacji finansowej SOP.

W kwestii działań dotyczących polityki kadrowej SOP, p. M. Maszewski zaproponował zintensyfikowanie działań dla pozyskiwania nowych członków oraz podjęcie wzajemnej współpracy pomiędzy Oddziałami terenowymi SOP i ZG dla podzielenia się doświadczeniami dot. pozyskiwania nowych członków (nie tylko spośród współpracowników Członka wspierającego), wychodzenia do różnych środowisk, w tym do akademickich i podobnych – zajmujących się prowadzeniem zajęć i szkoleń. Wypunktował również udział różnych specjalistów, którzy po pozyskaniu na członków Stowarzyszenia mogliby je aktywnie promować – mając świadomość, że stoi ono za nimi.

W kwestii promowania kultury bezpieczeństwa, p. G. Juraszek przekazał głos p. M. Krause, który podzielił się swoimi doświadczeniami w tej dziedzinie i zwrócił uwagę na praktyczne formy prezentacji Stowarzyszenia (np. baner, numery kwartalnika), jak też i na sposoby wychodzenia do młodszych wiekiem odbiorców.

W odpowiedzi, p. R. Celeda wrócił do wspomnień o wartościowych spotkaniach Inspekcji Pracy z nauczycielami, co praktycznie zamarło wskutek pandemii – co zebrani potwierdzili w dyskusji.

P. G. Juraszek zasugerował zatem, by nie ograniczać nadmiernie liczby drukowanych IOP, lecz by

dysponować ich dodatkowymi egzemplarzami przeznaczonymi do rozpowszechniania – w celu realizacji tego punktu Planu.

W kwestii pozyskiwania środków na funkcjonowanie SOP, p. G. Juraszek poinformował o potrzebie monitorowania różnych źródeł, nie tylko pochodzących ze źródeł unijnych.

W kwestii opiniowania aktów prawnych, p. G. Juraszek poinformował o przywróceniu SOP do rozdzielnika rozsyłanych projektów tych aktów, z czego wynika oczywista potrzeba zintensyfikowania działań i współpracy z Oddziałami dla wspólnego opracowywania opinii, zwłaszcza wobec krótkich terminów tu narzucanych.

W ramach wolnych wniosków głos zabrał p. prof. M. Liwo, który poinformował o swoich nowych zamierzeniach w zakresie publikacji dot. służby bhp i ekstremizmu w stosunkach pracy i stosunkach

służbowych, co niewątpliwie przyczyni się do zwiększenia wiedzy w zakresie treści w nich zawartej oraz promocji Stowarzyszenia.

Z kolei p. Agata Janecka poinformowała o podjętej współpracy Oddziału Dolnośląskiego SOP ze środowiskiem akademickim i możliwych perspektywach.

Na zakończenie p. K. Iwaniak podziękowała za możliwość uczestnictwa w posiedzeniu i poinformowała o oczekiwaniach f-my Seka S.A. w zakresie szkoleń i egzaminowania dla uzyskania zaświadczeń kwalifikacyjnych.

P. G. Juraszek, żegnając Uczestników posiedzenia i dziękując im za udział, podał planowany termin 21 listopada br., na który przewiduje się kolejne posiedzenie rozszerzonego ZG SOP.

Na tym posiedzenie zakończono.

protok. H. Karski

OPINIOWANIE PROJEKTÓW AKTÓW PRAWNYCH przez SOP

Stowarzyszenie Ochrony Pracy zaproszone do konsultacji publicznych

W punkcie 5 „Oceny Skutków Regulacji” zawartej w projekcie Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe, precyzującym „Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji” można przeczytać, że: „Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania do następujących partnerów społecznych:

– na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854) do: 1) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych; 2) Forum Związków Zawodowych; 3) NSZZ „Solidarność”.

– na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2022 r. poz. 97) do: 1) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej; 2) Konfederacji „Lewiatan”; 3) Związku Rzemiosła Polskiego; 4) Związku Pracodawców Business Centre Club; 5) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców; 6) Federacji Przedsiębiorców Polskich.

Projekt rozporządzenia zostanie również przekazany do zaopiniowania Radzie Dialogu Społecznego – na podstawie art. 5 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r.

o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232, z późn. zm.) oraz Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – na podstawie art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz. U. poz. 759).

Projekt będzie przedmiotem konsultacji publicznych z następującymi organizacjami: 1) Centralnym Instytutem Ochrony Pracy– PIB; 2) Instytutem Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera w Łodzi; 3) Konsultantem Krajowym w dziedzinie medycyny pracy; 4) Stowarzyszeniem Prawa Pracy; 5) Polskim Stowarzyszeniem Zarządzania Kadrami; 6) Krajową Izbą Gospodarczą; 7) Polskim Forum HR; 8) Stowarzyszeniem Agencji Zatrudnienia; 9) Polską Izbą Handlu; 10) Związkiem Liderów Usług Biznesowych w Polsce; 11) Stowarzyszeniem Inspektorów Pracy Rzeczypospolitej Polskiej; 12) Związkiem Zawodowego Pracowników Państwowej Inspekcji Pracy; 13) Polską Fundacją im. R. Schumana; 14) Związkiem Firm Public Relations; 15) Federacją Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”; 16) Fundacją Małych i Średnich Przedsiębiorstw; 17) Stowarzyszeniem Ochrony Pracy; 18) Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Pracowników Służby BHP; 19) Związkiem Leśników Polskich w Rzeczypospolitej

Polskiej; 20) Krajowym Sekretariatem Transportowców NSZZ „Solidarność”.

Konsultacje publiczne będą prowadzone wraz z opiniowaniem projektu rozporządzenia przez partnerów społecznych oraz uzgodnieniami projektu rozporządzenia prowadzonymi z innymi resortami.

Omówienie wyników konsultacji publicznych i opiniowania zostanie przedstawione w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.”

Na tej podstawie prawnej e-mailem z 25 maja 2023 r. SOP zostało zaproszone do konsultacji publicznych projektu w/w rozporządzenia.

Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁÓW STOWARZYSZENIA

Zebranie sprawozdawczo-wyborcze Oddziału Łódzkiego Stowarzyszenia Ochrony Pracy

W dniu 14 września 2023 r. w siedzibie Łódzkiego Oddziału Stowarzyszenia Ochrony Pracy odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze członków Oddziału.

Na zebraniu było obecnych 15 członków. Dotychczasowy Prezes Oddziału dr Czesław Kowalczyk przedstawił sprawozdanie z jego działalności. Po wystąpieniu Prezesa zaprezentowano nowych kandydatów do organów Oddziału.

Po niejawnych wyborach wyłoniono nowy zarząd

oraz komisję rewizyjną w składzie:

Artur Murgrabia – Prezes Zarządu Oddziału.
Przemysław Strzelec – Wiceprezes Zarządu Oddziału.

Rafał Kruz – Wiceprezes Zarządu Oddziału.
Adam Sikora – Sekretarz Oddziału.
Kamila Siuta – Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej.

Julia Łódzik – Członek Komisji Rewizyjnej.
Fryderyk Białas – Członek Komisji Rewizyjnej.

Po wyborach zebranie oddziału zakończono.

Poszerzone zebranie Zarządu Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego Stowarzyszenia Ochrony Pracy

W dniu 8 sierpnia 2023 r. w Katowicach odbyło się poszerzone statutowe zebranie Zarządu Oddziału Stowarzyszenia Ochrony Pracy.

W zebraniu wzięli udział:

- Prezes Zarządu Oddziału SOP w Katowicach – dr Marcin Krause,
- zastępcy Prezesa Zarządu Oddziału: Krzysztof Galbarczyk i Zenon Grzelka,
- ekspert SOP – Pelagia Piega,
- ekspert SOP – Jerzy Kubis,
- oraz sekretarz Zarządu Oddziału – Roman Adler.

Podczas zebrania omówiono:

- zadania Oddziału po Walnym Zebraniu Członków SOP,
- wnioski Walnego Zebrania związane z „Informatorem Ochrony Pracy”,
- bieżącą działalność Oddziału,
- plany działań na drugie półrocze 2023 r.

Rozważono możliwość wszczęcia w Stowarzyszeniu dyskusji wokół problemów związanych ze szkoleniami BHP poruszonymi na zebraniach oraz w przesłanym do redakcji „Informatora...” artykule prof. Mariana Liwo „Zmiany w przepisach prawa pracy i innych gałęziach prawa jako przykład populizmu i oddziaływania grup nacisku mijającego się z dbałością o jakość prawa i poszanowanie człowieka w procesie pracy oraz efektywność prawa”.

Ekspert Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego SOP o EUROPEJSKIM KONGRESIE STALOWYM STEEL 2023

W dniach 18 i 19 września 2023 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach odbywał się EUROPEJSKI KONGRES STALOWY STEEL 2023.

To pierwsza edycja wydarzenia, podczas którego, zgodnie z zapowiedzią w mediach, zaprezentowano nowoczesne rozwiązania techniczne i technologiczne na rynku stalowym – w obszarze nowoczesnej produkcji stali, jak i wykorzystania jej w procesach budowlanych czy energetycznych. Obecnie rozwiązania adresowane dla rynku stalowego muszą uwzględniać wymogi zrównoważonego rozwoju, dynamicznie rozwijającego się obszaru

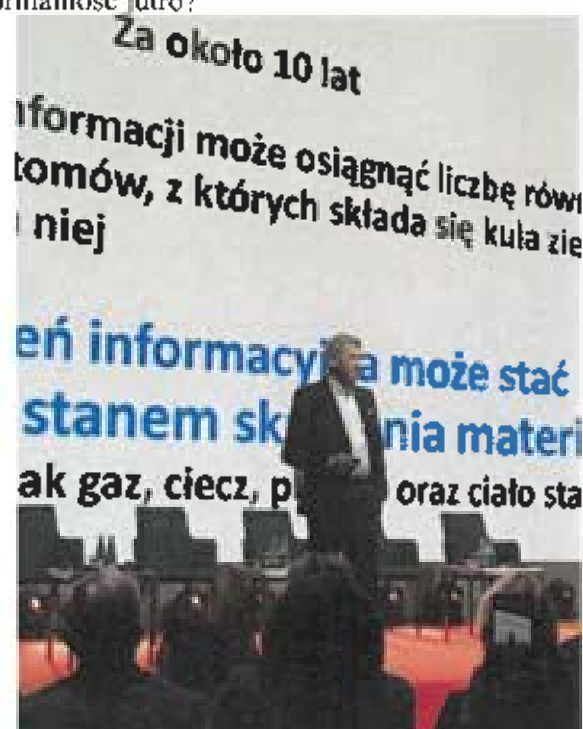
sztucznej inteligencji i implementowania rozwiązań AI w procesy technologiczne, jak również zmieniającego się otoczenia rynkowego i gwałtownych zmian geopolitycznych na świecie.

Celem Kongresu, jak zaznaczono, jest również budowa świadomości wspólnego działania w kierunku „zielonej” transformacji. W folderze wydarzenia informowano także, że tematyka Kongresu obejmuje najbardziej istotne kwestie związane z przyszłością polskiego hutnictwa w kontekście europejskiej transformacji energetycznej, jak i pozyskiwania nowych technologii umożliwiających rozwój branży – łącząc naukową wiedzę z praktycznymi rozwiązaniami świata biznesu.

Poruszone zostały:

- kwestie zarówno z obszaru rynku stali i kształtowania trendów w warunkach dynamicznych zmian geopolitycznych – związanych m.in. z wojną w Ukrainie, jak też tematy stricte produkcyjne – w ramach których zostaną omówione kwestie techniczne,
- tematy związane z gospodarką wodorową, finansowaniem zielonych inwestycji, kształceniem kadr dla branży stalowej, wprowadzaniem innowacji czy wykorzystaniem inteligentnych rozwiązań w zarządzaniu danymi produkcyjnymi i opracowywaniu nowych technologii.

Mocnym akcentem (muzyka, światła), poprzedzającym inaugurację, było bardzo ciekawe wystąpienie Krzysztofa Sameckiego „Jak oderwać się od przeszłości i żyć teraźniejszością, z szansą na normalność jutro?”

Na ekranie pokazany został niewielki tranzystor TG8 z lat 70', kiedy kończy się era urządzeń lampowych. Pytanie brzmi: po 53 latach, w 2022 roku, ile tranzystorów (nie mówiąc o wielkości i pojemności) mieści się w układzie scalonym Wafer Scale Engine 2. Odpowiedź: 2,6 biliona takich tranzystorów. Za 10 lat ilość bitów informacji może osiągnąć liczbę równą wszystkim atomom, z których składa się kula ziemiska i wszystko na niej. Przestrzeń informacyjna może stać się kolejnym, piątym, stanem skupienia materii obok takich, jak gaz, ciecz, plazma oraz ciało stałe...

(więcej na: https://www.youtube.com/watch?v=KFWenS_9HQQ)

Na Kongres zarejestrowało się ponad 1200 uczestników. Oficjalnego otwarcia dokonał Tomasz Zjawiony, prezes Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach, organizator Kongresu.

W inauguracji Kongresu wzięli udział m. in.: Jacek Sasin, minister aktywów państwowych i przewodniczący Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, Anna Moskwa, minister klimatu i środowiska, Gabriela Morawska-Stanecka, wicemarszałek Senatu RP, Mirosław Motyka, prezes Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej i Tomasz Heryszek prezes Węgłokoksu.

Podczas swojego wystąpienia Jacek Sasin poinformował o sytuacji i perspektywach przemysłu stalowego:

- przemysł stalowy jest dzisiaj jednym z kluczowych w funkcjonowaniu gospodarki, ostatnimi laty przeżywa kryzys w Europie (związany z pandemią koronawirusa, kryzysem energetycznym i wojną w Ukrainie). To unaocznilo nam, że musimy wrócić do produkcji stali w Unii Europejskiej,
- bez odpowiedniej ilości stali nie da się myśleć

o transformacji energetycznej, odbudowie przemysłu zbrojeniowego czy rozwoju budownictwa.

- mamy plan budowy nowoczesnej stalowni i walcowni w Rudzie Śląskiej, to projekt o wartości 5 mld zł, który prowadzimy wspólnie z Węgłokoksem,
- polski rynek stalowy zdominowany jest przez podmioty zagraniczne - prawie 90% , w tym 50% przez ArcelorMital, a około 10% tego przemysłu znajduje się w rękach krajowych podmiotów, w tym około 3% w ręku państwa,
- dzisiaj jesteśmy w stanie zapewnić gospodarce zaledwie nieco ponad połowę zapotrzebowania na stal, to pokazuje, jak wielkie wyzwania przed nami stoją.

Program Kongresu obejmował ponad dwadzieścia sesji, wśród nich:

- „Ludzie ze stali – na styku przeszłości, teraźniejszości i przyszłości”
- „Skuteczne wdrażanie strategii poprzez zarządzanie projektami”
- „Zrównoważona transformacja przemysłu stalowego”
- „Człowiek w Przemysle 4.0”
- „Jak zbudować hutę przyjazną planecie”
- „Zrównoważony rozwój przemysłu stalowego w warunkach transformacji energetycznej”
- „Innowacyjne technologie produkcji stali”
- „Gospodarka wodorowa drogą do rozwoju przemysłu stalowego”
- „Inteligentne rozwiązania dla przemysłu stalowego”
- „Żelazo jako strategiczny surowiec w transformacji sektora stalowego”
- „Stal dodaje wartości życiu ludzi i regionów – „Przyszłość branży stalowej – kształcenie młodych talentów”.

Adam Be

Zaproszenie na konferencję Nowy Przemysł 4.0 - Automatyzacja, robotyzacja i AI w produkcji dla eksperta Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego SOP

Adam Beluch został zarejestrowany jako uczestnik konferencji Nowy Przemysł 4.0, która odbędzie się w dniach 3 i 4 października 2023 r. w katowickim Międzynarodowym Centrum Kongresowym.

W programie m.in.
Robotyzacja i automatyzacja , 3 października 2023 r. | 12.00-13.30

Jak racjonalnie automatyzować i robotyzować produkcję – nakłady a biznesowe korzyści. Jak roboty, coroboty i automaty zmieniają proces produkcyjny? Przykłady wdrożeń: doświadczenia, długofalowe skutki i efekty, typowe błędy. Współpraca człowieka z maszyną – nowe kompetencje pracowników i menedżerów.

Sztuczna inteligencja w produkcji | 3 października 2023 r. | 14.15-15.30

Uczenie maszynowe i przemysłowe AI. Jak sztuczna inteligencja wspiera jakość i wydajność procesów. AI a predykcja i zapobieganie awariom i kryzysom. Granice optymalizacji – jakie zadania stawiać przed AI, a w jakich obszarach technologie oparte na AI się nie sprawdzają?

Podczas konferencji odbędzie się wieczorna gala wręczenia nagród The Best of Industry 4.0 w czasie której, zostaną wręczone nagrody w dwóch kategoriach: zakłady produkcyjne – czyli fabryki przyszłości i najciekawsze wdrożenia u wiodących producentów, a także najlepsze technologie, produk-

ty i usługi dla nowoczesnego przemysłu.

Konferencji towarzyszyć będą Międzynarodowe Targi Obrabiarek, Narzędzi i Technologii Obróbki TOOLEX, największe w Polsce wydarzenie targowe, poświęcone przede wszystkim branży obrabiarek oraz narzędziowej, podczas którego wystawcy prezentują najnowsze rozwiązania związane z technologią obróbki.

• 3 dni prezentacji najnowszych maszyn, urządzeń i rozwiązań na stoiskach targowych.

Ponadto - podczas konferencji Nowy Przemysł 4.0 - odbędzie się sesja na temat: Nowoczesne technologie w obróbce metali | 4 października 2023 r. | 13.30-15.00

Zautomatyzowane centra obróbcze – kluczowe cechy i korzyści z wdrożenia w fabryce przyszłości. Wykorzystanie potencjału centrów obróbki CNC w różnych branżach przemysłu – wydajność, szybkość, precyzja i oszczędność. Kluczowi dostawcy i odbiorcy. Innowacje i nowe funkcje. Kompleksowe wsparcie technologiczne i doradczę w procesie automatyzacji produkcji.

Nowy Przemysł 4.0

3-4.10.2023, MCK Katowice | ZAREZERWUJ TERMIN

Artykuły naukowe członków Stowarzyszenia Ochrony Pracy

Dr inż. **Marcin Krause**, Politechnika Śląska

Zagrożenia elektryczne – ocena ryzyka zawodowego

Wprowadzenie

Zagrożenia elektryczne wskutek niekorzystnego oddziaływania energii elektrycznej mogą stwarzać zagrożenia dla mienia i środowiska oraz życia i zdrowia człowieka. Zagrożenia te mogą powodować m.in. następujące skutki i zjawiska: urazy elektrycz-

ne, urazy termiczne, upadek osób i obiektów technicznych, elektryczność statyczną. W niniejszej części cyklu publikacji nt. bezpiecznej eksploatacji urządzeń energetycznych podjęto problematykę oceny ryzyka zawodowego dla zagrożeń elektrycznych w aspekcie porażenia prądem elektrycznym.

Identyfikacja wymagań

Podstawowe wymagania dotyczące energii elektrycznej i zagrożeń elektrycznych obejmują m.in. następujące akty prawne, normy techniczne i publikacje specjalistyczne:

- Przepisy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, np.: dział X ustawy Kodeks pracy [18] (dział X), rozporządzenie [15] (ogólne przepisy bhp).
- Przepisy branżowe w zakresie energetyki, np.: ustawa Prawo energetyczne [17] (rozdział 6), rozporządzenie [11] (wymagania bhp przy eksploatacji urządzeń energetycznych), rozporządzenie [14] (zasady stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci).
- Przepisy w zakresie użytkowania i bezpieczeństwa maszyn, np.: rozporządzenie [12] (zasadnicze wymagania dla maszyn), rozporządzenie [13] (minimalne wymagania bhp w zakresie użytkowania maszyn podczas pracy).
- Normy w zakresie ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym, np.: PN-EN 61140:2016 [7], PN-HD 60364-4-41:2017 [9], PN-EN 50274:2004 [5].
- Normy w zakresie bezpieczeństwa maszyn i oceny ryzyka, np.: PN-EN 60204-1:2018 [6], PN-EN ISO 12100:2012 [8], PN-N-18002:2011 [10].
- Publikacje w zakresie BHP przy urządzeniach energetycznych, np.: wydawnictwo Stowarzyszenia Elektryków Polskich (publikacje drukowane i elektroniczne, w tym: CD, e-book, multimedia), wydawnictwo Stowarzyszenia Polskich Energetyków, inne wydawnictwa (w tym Tarbonus: Strojny J. i Strzałka J. [16]).
- Publikacje w zakresie oceny ryzyka zawodowego dla zagrożeń elektrycznych, np.: wydawnictwo CIOP-PIB (w tym: Karski H. [2], Karski H. i Gierasymuk J. [1]), inne wydawnictwa (w tym Politechnika Śląska: Krause M. [4], Krause M. [3]).

Prace eksploatacyjne prowadzi się zgodnie z instrukcją eksploatacji urządzenia energetycznego lub grup urządzeń energetycznych (...), opracowaną przez pracodawcę, zawierającą w szczególności (roz-

porządzenie [11, § 4.1]):

- 1) charakterystykę urządzenia energetycznego lub grupy urządzeń energetycznych;
- 2) opis w niezbędnym zakresie układów automatyki, pomiarów, sygnalizacji, zabezpieczeń i sterowań;
- 3) zestaw rysunków, schematów i wykresów z opisami, zgodnymi z obowiązującym nazewnictwem w języku polskim;
- 4) opis czynności związanych z uruchomieniem, obsługą w czasie pracy i zatrzymaniem urządzenia energetycznego w warunkach normalnej pracy tego urządzenia;
- 5) zasady postępowania w razie awarii oraz zakłóceń w pracy urządzenia energetycznego lub grup urządzeń energetycznych;
- 6) wymagania w zakresie eksploatacji urządzenia energetycznego oraz terminy przeprowadzania przeglądów, prób i pomiarów;
- 7) wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisów przeciwpożarowych dla danego urządzenia energetycznego lub grupy urządzeń energetycznych;
- 8) identyfikację zagrożeń dla zdrowia i życia ludzkiego oraz dla środowiska naturalnego związanych z eksploatacją danego urządzenia energetycznego lub grupy urządzeń energetycznych oraz zasady postępowania pozwalające na eliminację podanych zagrożeń;
- 9) organizację prowadzenia prac eksploatacyjnych;
- 10) wymagania dotyczące środków ochrony zbiorowej lub indywidualnej, zapewnienia asekuracji, łączności oraz innych technicznych lub organizacyjnych środków ochrony, stosowanych w celu ograniczenia ryzyka zawodowego (...), określone w odrębnych przepisach;
- 11) wymagania kwalifikacyjne dla osób zajmujących się eksploatacją danego urządzenia lub grupy urządzeń energetycznych, określone w odrębnych przepisach.

Metodyka oceny ryzyka zawodowego

Zagrożenia elektryczne w aspekcie oceny ryzyka zawodowego obejmują m.in. następujące kryteria (Krause M. [3, s. 94]):

- Rodzaj urządzeń energetycznych ze względu na napięcie zasilania – urządzenia niskonapięciowe i urządzenia wysokonapięciowe.
- Rodzaj prądu elektrycznego ze względu na na-

pięcie zasilania – prąd elektryczny niskiego napięcia i prąd elektryczny wysokiego napięcia.

- Rodzaj porażenia prądem elektrycznym – dotyk bezpośredni i dotyk pośredni.

Terminologia dotycząca zagrożeń elektrycznych obejmuje m.in. następujące pojęcia i definicje (Karski H. i Gierasymiuk J. [1, s. 347-350]):

- Urządzenia niskonapięciowe – prąd przemienny do 1000 V i prąd stały do 1500 V.

- Urządzenia wysokonapięciowe – prąd przemienny powyżej 1000 V i prąd stały powyżej 1500 V.

- Dotyk bezpośredni – dotknięcie przez człowieka części czynnej, tzn. metalowej części pozostającej pod napięciem podczas normalnej pracy.

- Dotyk pośredni – przepływ prądu rażeniowego wskutek dotknięcia do części przewodzącej dostępnej lub obcej.

Metodyka oceny ryzyka zawodowego dla zagrożeń elektrycznych obejmuje m.in. propozycję wymagań

szczegółowych, które zawierają dwie metody jakościowo-ilościowe, zgodne z wymaganiami normy PN-N-18002 w skali trójstopniowej:

- Zagrożenie prądem elektrycznym niskiego napięcia (tabela 1) – metoda opracowana przez CIOP-PIB we współpracy zespołem z Politechniki Białostockiej pod kierunkiem prof. W. Korniluka (opis metody w publikacji H. Karskiego i J. Gierasymiuka [1, s. 349-362] oraz H. Karskiego [2, s. 355-366]).

- Zagrożenie prądem elektrycznym wysokiego napięcia (tabela 2) – metoda opracowana przez CIOP-PIB we współpracy zespołem z Instytutu Energetyki pod kierunkiem doc. J. Mikulskiego (opis metody w publikacji H. Karskiego i J. Gierasymiuka [1, s. 362-370]) oraz H. Karskiego [2, s. 366-381].

Tabela 1. Przykład kryteriów oceny ryzyka zawodowego dla zagrożenia prądem elektrycznym niskiego napięcia

Lp.	Prawdopodobieństwo zaistnienia wypadków śmiertelnych wskutek zagrożeń elektrycznych (P)	Zakres prawdopodobieństwa (P)
1	duże	$> 10^{-4}$
2	średnie	$10^{-5} \leq P \leq 10^{-4}$
3	małe	$< 10^{-5}$

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji H. Karskiego [2, s. 358].

Tabela 2. Przykład kryteriów oceny ryzyka zawodowego dla zagrożenia prądem elektrycznym wysokiego napięcia

Lp.	Wskaźnik prawdopodobieństwa zaistnienia szkodliwych następstw zagrożeń elektrycznych (WP)	Zakres wskaźnika prawdopodobieństwa (WP)
1	duże	$> 0,6$
2	średnie	$0,4 \leq WP \leq 0,6$
3	małe	$< 0,4$

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji H. Karskiego [2, s. 369].

Zakończenie

Podstawowe wymagania dotyczące energii elektrycznej i zagrożeń elektrycznych obejmują m.in. akty prawne (w tym przepisy ogólne, branżowe i szczegółowe), normy techniczne (w tym ochrona

przed porażeniem prądem elektrycznym i bezpieczeństwo maszyn) i publikacje specjalistyczne (w tym metodyka oceny ryzyka zawodowego dla zagrożeń elektrycznych).

Literatura przedmiotu zawiera propozycję metodyki oceny ryzyka zawodowego dla zagrożeń elektrycznych, która obejmuje m.in. propozycję metod jakościowo-ilościowych, zgodnych z wymaganiami

normy PN-N-18002 w skali trójstopniowej, odrębnie dla zagrożenia prądem elektrycznym niskiego napięcia i zagrożenia prądem elektrycznym wysokiego napięcia.

Literatura

1. Karski H., Gierasymuk J.: Porażenie prądem elektrycznym. [w:] Zawieska W. (red.): Ryzyko zawodowe. Metodyczne podstawy oceny, s. 347-371. CIOP-PIB, Warszawa 2009.
2. Karski H.: Porażenie prądem elektrycznym. [w:] Ocena ryzyka zawodowego. Wykorzystanie systemu STER, s. 355-381. CIOP-PIB, Warszawa 2008.
3. Krause M.: Podstawy badań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Monografia Nr 695. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2018.
4. Krause M.: Zasady doboru metod oceny ryzyka zawodowego w aspekcie zróżnicowanego oddziaływania niebezpiecznych i szkodliwych czynników środowiska pracy w kopalniach węgla kamiennego. Monografia Nr 415. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2012.
5. PN-EN 50274:2004 Rozdzielnice i sterownice niskonapięciowe – Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym – Ochrona przed niezamierzonym dotykiem bezpośrednim części niebezpiecznych czynnych.
6. PN-EN 60204-1:2018-12 Bezpieczeństwo maszyn – Wyposażenie elektryczne maszyn – Część 1: Wymagania ogólne.
7. PN-EN 61140:2016-07 Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym – Wspólne aspekty instalacji i urządzeń.
8. PN-EN ISO 12100:2012 Bezpieczeństwo maszyn – Ogólne zasady projektowania – Ocena ryzyka i zmniejszanie ryzyka.
9. PN-HD 60364-4-41:2017-09 Instalacje elektryczne niskiego napięcia – Część 4-41: Ochrona dla zapewnienia bezpieczeństwa – Ochrona przed porażeniem elektrycznym.
10. PN-N-18002:2011 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy – Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego.
11. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych. Dz. U. z 2021 r. poz. 1210.
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn. Dz. U. z 2008 r. nr 199, poz. 1228, z późn. zm.
13. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia

30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy. Dz. U. z 2002 r. nr 191, poz. 1596, z późn. zm.

14. Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 1 lipca 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci. Dz. U. z 2022 r. poz. 1392.
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Dz. U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650, z późn. zm.
16. Strojny J., Strzałka J.: Bezpieczeństwo eksploatacji urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych. Wydawnictwo Tarbonus, Tarnobrzeg 2023.
17. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne. Dz. U. z 2022 r. poz. 1385, z późn. zm.
18. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465.

Marian Andrzej Liwo - profesor nadzwyczajny, doktor habilitowany, Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu ORCID: 0000-0002-8527-7484

Zmiany w przepisach prawa pracy i innych galeziach prawa jako przykład populizmu i oddziaływania grup nacisku mijającego się z dbałością o jakość prawa i poszanowanie człowieka w procesie pracy oraz efektywność prawa

OD REDAKCJI

Zgodnie z wolą autora na potrzeby „Informatora Ochrony Pracy” redakcja – na miarę swoich możliwości, z pomocą prawnika – dokonała skrótu, a w znacznej części: streszczenia artykułu Pana profesora zamieszczonego oryginalnie w: PRZEGLĄD PRAWA PUBLICZNEGO 7-8/2020, www.czasopisma.wolterskluwer.pl, PRAWO I POPULIZM.

W ocenie redakcji myślą przewodnią skrótu/streszczenia jest akapit zamieszczony w oryginale na stronie 79 powyższego wydawnictwa:

„Prawo bowiem, o czym nie wolno zapominać, należy do zjawisk świata kultury, które winno być traktowane jako szczególna wartość ze względu na

to, że ukierunkowuje ono postawy człowieka w pożądanym kierunku, a w omawianym przedmiocie również jego zachowania przejawiające się w odnoszeniu się do problemów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz postępowania w określonych sytuacjach stwarzających zagrożenia.”

Na kulturotwórcze znaczenie prawa w zakresie stosunków pracy wskazują również następujące wątki poruszone w artykule:

„Nie ulega wątpliwości, że jednym z zasadniczych zadań szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy jest kształtowanie polityki oddziaływującej na kulturę zachowań wobec tego bezpieczeństwa i higieny, ukierunkowanej na postawy wobec bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zachowań w określonych sytuacjach.”

„Jak już zostało podniesione i podkreślone, normatywnie poprawnie uregulowane szkolenia winny między innymi promować kulturę w zakresie bezpieczeństwa i higieny poprzez kształtowanie zaangażowanych podstaw w zakresie tego bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zachowania w określonych sytuacjach. Kształtowanie to wymaga ciągłości procesu szkoleń, co też wynika z gramatycznej wykładni art. 207 § 2 pkt 4 k.p. Mające miejsce ograniczenie szkoleń pracowników administracyjno-biurowych w nowej regulacji uniemożliwia natomiast kształtowanie tej kultury u części pracowników, stanowiąc formę ich dyskryminacji w imię iluzorycznego zmniejszenia kosztów pracy, które to koszty szkoleń pracowników administracyjno-biurowych nie stanowią liczącej się pozycji w wydatkach pracodawcy”.

„Ograniczenie szkoleń okresowych pracowników na stanowisku administracyjno-biurowym przeczy też założeniu kształtowania kultury prawnej w procesie pracy rozumianej także jako misja rządu i pośrednio pracodawców. Polityka w tym przedmiocie winna być zatem realizowana w myśl określonych zasad ustrojowych zawartych między innymi w art. 66 Konstytucji RP, czemu winny służyć normy prawne kształtujące określone obowiązki w sposób niepowodujący odstępstw od tych zasad w imię spełniania nieracjonalnych oczekiwań określonych grup społecznych.”

„W myśl art. 207 § 2 pkt 4 k.p. pracodawca zobowiązany jest do zapewnienia spójności polityki zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym z uwzględnieniem wielu powinności określonych w tym przepisie. Nie ulega wątpliwości, że jednym z zasadniczych zadań szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy jest kształtowanie tej polityki oddziaływującej na kulturę zachowań wobec bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zachowań w sytuacjach

zagrożeń tego bezpieczeństwa, umożliwiając przy tym osobom szkolonym krytyczną ocenę sytuacji i jej zmianę.”

„Mając na uwadze, że normatywne — poprawnie uregulowane szkolenia winny między innymi promować politykę oddziaływującą na kulturę zachowań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy poprzez kształtowanie zaangażowanych postaw, to niezbędna jest ciągłość procesu szkoleń, która wynika z gramatycznej wykładni art. 207 § 2 pkt 4 k.p.”

„Dokonując oceny wprowadzonej zmiany art. 237³ § 2² k.p. z punktu widzenia poprawności techniki prawodawczej, należy zauważyć, że nie spełnia ona wymogów zwięzłości, syntetyczności i nadmiernej szczegółowości w zakresie zawartych w niej norm i intencji ustawodawcy. Zastrzeżenia budzi też brak jej spójności z innymi przepisami Kodeksu pracy (np. z powołanym art. 207 § 2 pkt 4, zobowiązującym pracodawcę do kształtowania kultury pracy) i zrozumiałość zmiany dla adresatów o różnym poziomie wykształcenia. Rzuca to również na jej akceptację społeczną warunkującą ocenę.”

STRESZCZENIE

W artykule pt. *Zmiany w przepisach prawa pracy i innych gałęziach prawa jako przykład populizmu i oddziaływania grup nacisku mijającego się z dbałością o jakość prawa i poszanowanie człowieka w procesie pracy oraz efektywność prawa* Marian Andrzej Liwo sformułował m.in. krytyczny komentarz do problemu ograniczania szkoleń okresowych, uzasadniany argumentem oszczędności ponoszonych przez pracodawcę kosztów. Wskazał również na pewne problemy z interpretacją i stosowaniem przepisów dotyczących szkoleń pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Zdaniem Autora z uwagi na treść art. 66 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym „Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Sposób realizacji tego prawa określa ustawa”, przepisy ustawowe i wykonawcze do ustaw regulujące problematykę bezpieczeństwa i higieny pracy nie mogą być konstruowane dowolnie i zmieniane stosownie do budzących dezaprobatę oczekiwań różnych grup nacisku bez poszanowania ich ochronnego celu i wynikających z nich zasad. Realizując postanowienia Konstytucji, ustawodawca zobowiązał pracodawców w art. 207 § 2 pkt 4 k.p.(3) do zapewnienia spójnej polityki zapobiegającej wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, uwzględniającej zagadnienia techniczne, organizację pracy, warunki pracy, stosunki

społeczne oraz wpływ warunków środowiska pracy, w tym zaznajamianie natomiast pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy. Następuje ono w szczególności w ramach szkolenia wstępnego i szkoleń okresowych, z którymi wiąże się określone koszty dotyczące w szczególności szkoleń okresowych. Koszty ponoszone przez pracodawców z tytułu wykonywania obowiązków w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym i w zakresie szkoleń pracowników, są przedmiotem stałych krytycznych uwag pracodawców, z których wynika, że ciągle obciążanie ich wieloma obowiązkami w omawianym przedmiocie ma istotny wpływ na koszty pracy.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym od 1 stycznia 2019 roku (art. 237³ § 2². Kodeksu pracy) szkolenie okresowe pracownika, o którym mowa w § 2, nie jest wymagane w przypadku pracownika na stanowisku administracyjno-biurowym, gdy rodzaj przeważającej działalności pracodawcy w rozumieniu przepisów o statystyce publicznej znajduje się w grupie działalności, dla której ustalono nie wyższą niż trzecia kategorię ryzyka w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, chyba że z oceny ryzyka, o której mowa w art. 226 pkt 1, wynika, że jest to konieczne. „W przypadku gdy rodzaj przeważającej działalności pracodawcy w rozumieniu przepisów o statystyce publicznej znajduje się w grupie działalności, dla której zostanie ustalona wyższa niż trzecia kategoria ryzyka w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pracodawca w myśl art. 237³ § 2² k.p. jest obowiązany przeprowadzić szkolenie okresowe pracownika, o którym mowa w § 2², w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy, licząc od dnia ustalenia wyższej kategorii ryzyka.

Obecne sformułowanie obowiązku szkoleń nie tylko ogranicza zakres tego szkolenia wobec pracowników administracyjno-biurowych, ale zawiera złożony tryb postępowania, który budzi dezaprobatę i wątpliwości adresatów, w tym także osób zatrudnionych w służbie bezpieczeństwa i higieny pracy. Stąd też potrzeba, aby ustawodawca rozważył celowość dokonanej zmiany bądź, co najmniej w rozporządzeniu w sprawie szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, zawarł poprawne treści precyzujące nowe obowiązki, które nie budziłyby wątpliwości i nie sprzyjałyby różnego rodzaju niepoprawnym publikacjom.

Z wprowadzonej zmiany wynika np. zróżnico-

wanie obowiązku szkolenia okresowego pracowników na stanowiskach administracyjno-biurowych od ustalenia rodzaju przeważającej działalności pracodawcy i usytuowania go w grupie działalności, dla której zostanie określona grupa ryzyka zawodowego z odesłaniem do przepisów o statystyce publicznej i przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych”. Jest ono przykładem braku zwięzłości i syntetyczności regulacji, która powinna w sposób zrozumiały dla adresatów i spójny z innymi przepisami, np. z powołanym art. 207 § 2 pkt 4 k.p., wyrażać intencje ustawodawcy z poszanowaniem zasad techniki prawodawczej.

Wśród wielu niejasności wynikających z wprowadzonej zmiany dotyczącej szkoleń można mieć również wątpliwość, jak należy traktować obowiązek szkolenia pracowników administracyjno-biurowych, którzy kierują innymi pracownikami? Niezbędne jest bowiem odróżnianie osób uczestniczących w procesie pracy z uwzględnieniem ich statusu, tj. odróżnienie pracodawców i pracowników kierujących pracownikami w ramach pracy administracyjno-biurowej od pracowników administracyjno-biurowych niesprawujących żadnego kierownictwa. Z tego też względu należy przyjąć brak możliwości zwolnienia osób kierujących ze szkoleń okresowych.

Szkolenia pracowników na tle wniosków z kontroli Państwowej Inspekcji Pracy

Według sprawozdań Głównego Inspektora Pracy z działalności Państwowej Inspekcji Pracy i ocen Państwowej Inspekcji Pracy stan warunków pracy nadal budzi dezaprobatę, a obowiązek prowadzenia szkoleń w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy traktowany jest niekiedy z dużą pobłażliwością wobec czasu trwania, jakości szkoleń, przygotowania wykładowców, należytego dokumentowania szkoleń czy braku jednoznacznych unormowań dających prawo reagowania przez określone podmioty na jakość procesu szkolenia w omawianym zakresie, przy braku regulacji prawnej zawierającej wprost wskazanie podmiotu publicznego sprawującego nadzór merytoryczny nad określonymi jednostkami prowadzącymi szkolenia.

Według Państwowej Inspekcji Pracy nieprawidłowości dotyczące omawianych szkoleń powodowane są między innymi:

1) brakiem zainteresowania problematyką szkoleń wśród wielu pracodawców, którzy traktują szkolenia jako uciążliwą konieczność i przyzwoleniem pracodawców na nieprzestrzeganie przepisów w tym

zakresie;

2) traktowaniem szkoleń wyłącznie w kategorii kosztów, co przekłada się na złą jakość szkoleń (poprzez dokonywanie wyboru najtańszych usługodawców, niekiedy nieznających w pożądanym stopniu specyfiki zakładu, łączenie pracowników z różnorodnych stanowisk pracy i prowadzenie szkolenia według jednego nieodpowiadającego tym różnorodnym stanowiskom programu)”.
Kwestia nadzoru nad szkoleniami

Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego i szkoły ponadgimnazjalne objęte systemem oświaty podlegają regulacji ustawy o systemie oświaty”. Kurator oświaty sprawuje nad nimi nadzór pedagogiczny.

Nadzór ten polega m.in. na:

- 1) ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli;
- 2) ocenianiu efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 3) udzielaniu pomocy szkołom, placówkom i nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, przed nowelizacją z października 2007 r., w § 4 ust. 1 przewidywało, że szkolenie w zakresie bhp mogło być organizowane i prowadzone przez jednostki organizacyjne uprawnione do prowadzenia działalności szkoleniowej w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy na podstawie przepisów o systemie oświaty. Skutkowało to nadzorem merytorycznym ze strony kuratorium oświaty nad takimi jednostkami. Obecnie obowiązujący § 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi, że: „Szkolenie może być organizowane i prowadzone przez pracodawców lub, na ich zlecenie, przez jednostki organizacyjne prowadzące działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy”, o których mowa w ust. 1. Brak jest zatem wymogu, aby jednostki organizacyjne działały w ramach przepisów o systemie oświaty. Przepisy ww. rozporządzenia definiują, co należy rozumieć pod pojęciem jednostki organizacyjnej prowadzącej działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, a mianowicie:

- 1) placówkę kształcenia ustawicznego, placówkę kształcenia praktycznego, ośrodek dokształcania

i doskonalenia zawodowego,

- 2) szkołę ponadgimnazjalną,

3) jednostkę badawczo-rozwojową, szkołę wyższą lub inną placówkę naukową,

4) stowarzyszenie, którego celem statutowym jest działalność związana z bezpieczeństwem i higieną pracy,

5) osobę prawną lub fizyczną prowadzącą działalność oświatową na zasadach określonych w ustawie — Prawo przedsiębiorców,

jeżeli prowadzą działalność szkoleniową w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Należy zauważyć, że ani ustawa o systemie oświaty, ani też ustawa — Prawo przedsiębiorców nie określa pojęcia „działalność oświatowa”. Z tego też względu można wnioskować, że w zasadzie każda osoba prawna lub fizyczna, która będzie zamierzała prowadzić szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, powinna jedynie spełnić wymóg wynikający z jej art. 17 oraz spełniać wymogi wynikające z § 5 powołanego rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Brak jest bowiem regulacji zawierającej wprost wskazanie organu sprawującego nadzór merytoryczny nad jednostkami prowadzącymi działalność szkoleniową wymienionymi w rozporządzeniu. Uzasadnione jest zatem stwierdzenie o niefrasobliwości ustawodawcy, który tworząc określone akty prawne, pozbawił możliwości ich skutecznego egzekwowania przez właściwe podmioty publiczne.

Podsumowanie i wnioski

Konstytucja RP w art. 66 ust. 1 stwierdza, że „każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy”. Sposób realizacji tego prawa określa ustawa. Powołany przepis pozwala na przyjęcie, że przepisy ustawowe i wykonawcze do ustaw, regulujące problematykę bezpieczeństwa i higieny pracy, nie mogą być konstruowane dowolnie i zmieniane stosownie do budzących dezaprobatę oczekiwań różnych grup nacisku bez poszanowania ochronnego celu tych przepisów i wynikających z nich zasad. Zaznajamianie pracowników z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy następuje w ramach określonych szkoleń, z którymi wiążą się także koszty związane w szczególności ze szkoleniami okresowymi. Koszty te, jak inne koszty związane z ochroną zdrowia i życia pracowników, są przedmiotem krytycznych uwag pracodawców jako ich zdaniem mające wpływ na koszty działalności.

Należy jednakże mieć na uwadze, że ww. szkolenia nie tylko zapewniają określoną wiedzę i umiejętność zachowywania się w sytuacji zagrożenia osobom szkolonym, w środowisku pracy i poza nim, ale i zmniejszają zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Oddziałują też na sposób wykonywania pracy, jej organizację i efektywność, pełniąc równocześnie funkcję kontrolną w przedmiocie bezpiecznych warunków pracy i potrzeby ich zabezpieczenia. Nie ulega zatem wątpliwości, że przynoszą one w konsekwencji większe zyski w różnych kryteriach ocen aniżeli straty w postaci ograniczonych kosztów, jeżeli szkoleniom tym zapewni się szczególną staranność i rangę.

Zdaniem Autora, normatywnie poprawne uregulowane szkolenia winny między innymi promować kulturę w zakresie bezpieczeństwa i higieny poprzez kształtowanie zaangażowanych podstaw w zakresie tego bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zachowania w określonych sytuacjach. Kształtowanie to wymaga ciągłości procesu szkoleń, co też wynika z gramatycznej wykładni art. 207 § 2 pkt 4 k.p. Mające miejsce ograniczenie szkoleń pracowników administracyjno-biurowych uniemożliwia natomiast kształtowanie tej kultury u części pracowników, stanowiąc formę ich dyskryminacji w imię iluzorycznego zmniejszenia kosztów pracy, które to koszty szkoleń pracowników administracyjno-biurowych nie stanowią liczącej się pozycji w wydatkach pracodawcy. Ograniczenie szkoleń okresowych pracowników na stanowisku administracyjno-biurowym przeczy też założeniu kształtowania kultury prawnej w procesie pracy rozumianej także jako misja rządu i pośrednio pracodawców. Polityka w tym przedmiocie winna być zatem realizowana w myśl określonych zasad ustrojowych zawartych między innymi w art. 66 Konstytucji RP, czemu winny służyć normy prawne kształtujące określone obowiązki w sposób niepowodujący odstępstw od tych zasad w imię spełniania nieracjonalnych oczekiwań określonych grup społecznych pod pozorem „oszczędności.”

streszcz.: Piotr Bogdański

Pelagia Piega - ekspert Oddziału Śląsko-Dąbrowskiego Stowarzyszenia Ochrony Pracy

ZMIANY W UPRAWNIENIACH RODZICIELSKICH PRACOWNIKÓW OD DNIA 26.04.2023 R.

Nowelizacja Kodeksu Pracy, która weszła w życie 26 kwietnia 2023 r., wprowadziła wie-

le zmian w uprawnieniach pracowników związanych z wykonywaniem funkcji rodzicielskiej i opiekuńczej. Jedną z kluczowych modyfikacji jest wydłużenie urlopu rodzicielskiego dla rodziców dziecka, a także uniezależnienie tego prawa od pozostawania matki dziecka w zatrudnieniu w dniu porodu.

Dodatkowo w wyniku omawianej nowelizacji wprowadzono nieznane dotychczas w polskim prawie instytucje, których celem również jest ułatwienie osobom pracującym łączenia pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem lub niesamodzielnym członkiem rodziny. Do takich nowych uprawnień należy między innymi urlop opiekuńczy czy zwolnienie od pracy z tytułu działania siły wyższej. Pracownicy uzyskali także możliwość korzystania z tzw. Elastycznej organizacji czasu pracy.

Zmiany dotyczące uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem

Ochrona stosunku pracy pracowników korzystających z uprawnień związanych z rodzicielstwem (art. 177 KP)

a) w okresie ciąży oraz w okresie urlopu macierzyńskiego, a także od dnia złożenia przez pracownika wniosku o udzielenie urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego albo jego części, urlopu ojcowskiego albo jego części, urlopu rodzicielskiego albo jego części - do dnia zakończenia tego urlopu pracodawca nie może:

- prowadzić przygotowań do wypowiedzenia lub rozwiązania bez wypowiedzenia stosunku pracy z tą pracownicą lub tym pracownikiem;

- wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z tą pracownicą lub tym pracownikiem, chyba że zachodzą przyczyny uzasadniające rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia z ich winy i reprezentująca pracownicę lub pracownika zakładowa organizacja związkowa wyraziła zgodę na rozwiązanie umowy.

b) w przypadku złożenia przez pracownika wniosku wcześniej niż terminach na złożenie wniosku określonych dla danego rodzaju urlopu, zakaz, o którym mowa wyżej zaczyna obowiązywać na:

- 14 dni przed rozpoczęciem korzystania z części urlopu macierzyńskiego oraz części urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego;

- 21 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu rodzicielskiego albo jego części;

- 7 dni przed rozpoczęciem korzystania z urlopu ojcowskiego albo jego części.

c) ochrona stosunku pracy przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem z art. 177 §1 KP, będzie przysługiwała także pracownikowi w okresie próbnym nieprzekraczającym 1 miesiąca (uchylenie § 2 w art. 177).

d) ciężar dowodu w zakresie istnienia przyczyn uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy z ww. pracownikami chronionymi spoczywa na pracodawcy.

Wydłużenie wieku dziecka z 4. do 8. roku życia w art. 178 § 2 KP

Zgodnie z nowym art. 178 § 2 KP pracownika wychowującego dziecko do ukończenia przez nie 8 roku życia nie wolno bez jego zgody zatrudniać w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej, w systemie czasu pracy, o którym mowa w art. 139, oraz delegować poza stałe miejsce pracy.

Zmiany w zakresie urlopu rodzicielskiego

a) wprowadzenie dla pracownic i pracowników indywidualnego prawa do urlopu rodzicielskiego. Łączny wymiar tego urlopu dla obojga rodziców będzie wynosił do 41 tygodni (w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie) albo do 43 tygodni (w przypadku porodu mnogiego),

b) uniezależnienie prawa do urlopu rodzicielskiego od pozostawania matki dziecka w zatrudnieniu (ubezpieczeniu) w dniu porodu,

c) wprowadzenie w ramach ww. wymiaru urlopu rodzicielskiego nieprzenoszalnej części tego urlopu w wymiarze do 9 tygodni dla każdego z rodziców (oznacza to możliwość skorzystania przez każdego z rodziców z maksymalnie 32/34 tygodni tego urlopu); prawa tego nie będzie można przenieść na drugiego z rodziców dziecka;

d) urlop rodzicielski będzie udzielany jednorazowo albo w nie więcej niż 5 częściach, nie później niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy szósty rok życia,

e) ustalenie wysokości zasiłku macierzyńskiego za cały okres urlopu rodzicielskiego na poziomie 70% podstawy wymiaru zasiłku (jednakże w razie złożenia przez pracownicę stosownego wniosku w terminie nie później niż 21 dni po porodzie miesięczny zasiłek macierzyński za okres urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego wyniesie 81,5% podstawy wymiaru zasiłku; w każdym przypadku pracownikowi - ojcu

dziecka za okres nieprzenoszalnej 9-tygodniowej części urlopu będzie przysługiwał zasiłek w wysokości 70% podstawy wymiaru zasiłku);

f) uchylenie art. 179¹ KP, przewidującego możliwość składania tzw. długiego wniosku,

g) analogicznie zmiany dotyczą urlopu rodzicielskiego dla pracowników, którzy przyjęli dziecko na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej lub występujących o adopcję dziecka (art. 183 KP).

Zmiany w zakresie urlopu ojcowskiego (art. 1823 KP)

a) skrócenie okresu, w którym będzie możliwe skorzystanie przez pracownika - ojca wychowującego dziecko z urlopu ojcowskiego - z 24 do 12 miesięcy od dnia urodzenia dziecka (dyrektywa wiąże bowiem to prawo z narodzinami dziecka);

b) analogicznemu skróceniu ulegnie okres na skorzystanie z urlopu ojcowskiego przez pracownika, który przysposobił dziecko w ustawowo określonym wieku;

c) nowe przepisy w tym zakresie będą miały zastosowanie do pracowników - ojców wychowujących dziecko - urodzone po dniu wejścia w życie ustawy. Zgodnie bowiem z art. 36 ustawy zmieniającej pracownik wychowujący dziecko w dniu wejścia w życie ustawy ma prawo do urlopu ojcowskiego na zasadach określonych w dotychczasowych przepisach.

Prawo do obniżonego wymiaru czasu pracy pracownika uprawnionego do urlopu wychowawczego (art. 186⁷ KP)

a) pracownik uprawniony do urlopu wychowawczego będzie mógł złożyć pracodawcy wniosek o obniżenie jego wymiaru czasu pracy do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy w okresie, w którym mógłby korzystać z takiego urlopu - w postaci papierowej lub elektronicznej;

b) z obniżonego wymiaru czasu pracy pracownik będzie mógł korzystać przez okres odpowiadający pozostałemu do wykorzystania wymiarowi urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż do zakończenia roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy szósty rok życia;

c) korzystanie z obniżonego wymiaru czasu pracy nie będzie obniżało wymiaru urlopu wychowawczego.

Nowe uprawnienie - prawo do elastycznej organizacji pracy (art. 188¹ i art. 173³ KP)

a) umożliwienie szerszego stosowania elastycznej organizacji pracy w celu zwiększenia uprawnień polegających na dostosowywaniu przez pracownika jego organizacji pracy do indywidualnych potrzeb, w tym poprzez:

- pracę zdalną,
- elastyczne rozkłady czasu pracy (ruchomy czas pracy, indywidualny czas pracy, weekendowy system czasu pracy, system skróconego tygodnia pracy i przerywany czas pracy),
- pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy.

b) możliwość skorzystania z elastycznej organizacji pracy będzie przysługiwała:

- pracownikom wychowującym dziecko do ósmego roku życia
- pracownikom zapewniającym opiekę lub wsparcie osobie będącej członkiem rodziny lub zamieszkującej z pracownikiem w tym samym gospodarstwie domowym, którzy wymagają znacznej opieki lub znacznego wsparcia z poważnych względów medycznych,

c) pracownik składa wniosek o zastosowanie do niego elastycznej organizacji pracy w postaci papierowej lub elektronicznej - w terminie nie krótszym niż 21 dni przed planowanym rozpoczęciem korzystania z elastycznej organizacji pracy; pracodawca poinformuje pracownika w postaci papierowej lub elektronicznej o uwzględnieniu wniosku albo o przyczynie odmowy uwzględnienia wniosku, albo o innym możliwym terminie zastosowania elastycznej organizacji pracy niż wskazany we wniosku;

d) odrzucenie wniosku o elastyczną organizację pracy będzie wymagało przedstawienia przez pracodawcę pisanego uzasadnienia;

e) pracownik korzystający z elastycznej organizacji pracy będzie mógł w każdym czasie złożyć wniosek o powrót do poprzedniej organizacji pracy przed upływem terminu rozpoczęcia i zakończenia elastycznej organizacji pracy wskazanym we wniosku, gdy uzasadnia to zmiana okoliczności będąca podstawą do korzystania przez pracownika z elastycznej organizacji pracy.

Wprowadzenie w art. 281 KP nowych wykroczeń przeciwko prawom pracownika

Wykroczeniem będzie:

- a) niepoinformowanie pracownika w terminie o warunkach jego zatrudnienia, naruszające w sposób rażący przepisy art. 29 § 3, 3² i 3³ oraz art. 29¹ § 2 i 4
- b) nieudzielenie pracownikowi w terminie w postaci papierowej lub elektronicznej odpowiedzi na wniosek lub niepoinformowanie o przyczynie odmowy uwzględnienia wniosku, o których mowa w art. 29³ § 3;
- c) naruszenie przepisów o elastycznej organizacji pracy, o której mowa w art. 188¹;
- d) naruszenie przepisów o urlopie opiekuńczym, o którym mowa w art. 173¹-173³;
- e) naruszenie przepisów dotyczących uwzględnienia wniosków, o których mowa w art. 142¹ i art. 67^{1a} § 6 i 7;
- f) naruszenie przepisów dotyczących pokrywania przez pracodawcę kosztów szkoleń, o których mowa w art. 94¹ § 3.

Przepisy przejściowe odnoszące się do ww. regulacji w zakresie rodzicielstwa zawarte są w art. 26 do art. 36 ustawy nowelizującej ustawę - Kodeks pracy. Przepisy te zmierzają do umożliwienia skorzystania z nowych uprawnień jak największej grupie pracowników.

Z PUBLIKACJI CIOP-PIB

W materiałach informacyjnych CIOP-PIB ukazały się „Wytyczne do stosowania procedur LOTO w systemach wytwórczych Przemysłu 4.0” opracowane i wydane na podstawie wyników V etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, zadanie 3.SP.09: Opracowanie metodyki stosowania systemów lockout/tagout w systemach wytwórczych Przemysłu 4.0 - finansowanego w zakresie zadań służb państwowych ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Autorem jest dr hab. inż. Marek Dźwiarek, prof. Instytutu – Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, z Zakładu Techniki Bezpieczeństwa.

Wytyczne mają 42 strony i szczegółowo omawiają co to jest Przemysł 4.0., systemy LockOut/TagOut (LOTO), urządzenia i zasady tych systemów, szczegółową procedurę LOTO, oraz procedury LOTO

w systemach produkcyjnych Przemysłu 4.0.

Poniżej kilka wątków „Wytycznych...” dotyczących bezpieczeństwa człowieka w zrobotyzowanym środowisku pracy.

„Bezpieczeństwo pracy w Przemysle 4.0

Wykorzystanie technologii Przemysłu 4.0 zakłada wzrost wydajności przez integrację cyfrowych systemów produkcji z analizą i komunikacją wszystkich danych generowanych w inteligentnym środowisku.

Komunikacja w czasie rzeczywistym, duże zbiory danych, współpraca człowiek-maszyna, teledetekcja, monitoring i sterowanie procesem, autonomiczne urządzenia i połączenia międzysystemowe stają się głównymi atutami nowoczesnego przemysłu. Jako że czwarta rewolucja przemysłowa, czyli Przemysł 4.0 staje się dominującą rzeczywistością, przyniesie nowe zmiany paradygmatu, które będą miały wpływ na zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy [12]. Przemysł zaczyna wykorzystywać pozytywny wpływ na zdolność reagowania, autonomię i elastyczność zakładów produkcyjnych. Ma to na celu zaspokojenie ludzkich potrzeb, które podlegają nieustannemu różnicowaniu. Jednak żadna modyfikacja przemysłowego systemu produkcji nie powinna być rozważana bez szczegółowego omówienia potencjalnych skutków dla zdrowia i bezpieczeństwa pracowników. Przedsiębiorstwa, które wdrażają inteligentne fabryki, dążą do: ograniczenia ryzyka związanego z planowaniem, określenia skutków nowej instalacji dla pracowników, uniknięcia konieczności przeprojektowania sprzętu, zoptymalizowania wykorzystania zasobów, wyeliminowania marnotrawstwa oraz zwiększenia wydajności i elastyczności [13-15]. Analizy te nie muszą oznaczać korzyści w zakresie BHP, zwłaszcza w przypadku radykalnej zmiany organizacji pracy [16-19].

Zaawansowane procesy produkcyjne mogą generować nowe zagrożenia w zakresie BHP, ale konwencjonalne narzędzia analizy ryzyka zawodowego wydają się niezdolne do identyfikacji tych pojawiających się zagrożeń. Często produkcja w Przemysle 4.0 jest klasyfikowana jako krytyczna pod względem bezpieczeństwa np. z powodu interakcji między autonomicznymi maszynami a substancjami niebezpiecznymi, które mogą spowodować obrażenia lub śmierć człowieka, uszkodzenie maszyn, mienia lub środowiska.

W celu wykazania dopuszczalnego bezpieczeństwa operacji produkcyjnych kwestie bezpieczeństwa

powinny być tak opracowane, aby stanowiły kompleksowe, logiczne i dające się obronić uzasadnienie bezpieczeństwa systemu produkcyjnego dla danego zastosowania w uprzednio zdefiniowanym środowisku pracy.

Jednak budowa i utrzymanie systemów bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie Przemysłu 4.0 jest zadaniem złożonym. W celu ich budowy oprócz modułowej, dynamicznej i konfigurowalnej natury Przemysłu 4.0 należy uwzględnić architekturę IoT i chmury obliczeniowej. Założenia dotyczące bezpieczeństwa postawione na etapie projektowania i rozwoju systemu mogą okazać się nieaktualne podczas operacji produkcyjnych, co wymaga pewnych środków dynamicznego zapewnienia bezpieczeństwa.

W Przemysle 4.0 ważnym rozwiązaniem jest współpraca człowieka z robotem. Dzięki nowym technologiom i coraz inteligentniejszym systemom sterowania maszynami i robotami współpraca człowieka z maszyną stała się łatwiejsza. W inteligentnej fabryce przyszłości roboty pracują ramię w ramię z ludźmi i wspierają ich, gdy zachodzi potrzeba. Jednak w praktyce realizacja stanowisk pracy opartych na współpracy człowieka z robotem nie jest tak łatwa. Projektowanie miejsc pracy opartych na współpracy stwarza również zupełnie nowe wyzwania w zakresie bezpieczeństwa pracownika. Jak można wnioskować, problem bezpieczeństwa w systemach produkcyjnych Przemysłu 4.0 ma charakter wielowymiarowy. Z jednej strony nowe technologie generują nowe rodzaje zagrożeń, ale z drugiej umożliwiają budowę bardziej efektywnych systemów bezpieczeństwa.

2. Systemy LockOut/TagOut (LOTO)

Systemy Lockout/Tagout (LOTO) to zestaw specjalnych procedur i praktyk mających na celu ochronę pracowników przed energią uwalnianą przez obsługiwane maszyny lub zagrożeniami występującymi podczas bieżących czynności konserwacyjnych i utrzymania ruchu [20]. Wdrożenie systemu LOTO nie jest trudne, ale często przemysł ma problemy z jego wdrożeniem. Są to problemy, które pojawiają się głównie z powodu błędów ludzkich w prowadzeniu procedury i prowadzą do awarii pracy systemu [21-24].

Procedury LOTO mają za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom wykonującym prace serwisowe. Procedury te są obowiązkowe w USA i Kanadzie. Według dostępnych danych OSHA w 2014 r. odnotowano w USA 3254 przypadki naru-

szeń w systemach typu LOTO, co oznacza, że jest to szósty najczęściej naruszany przepis. Przyczynami naruszeń były najczęściej:

1. Brak opracowania, udokumentowania lub wykorzystania procedur kontroli energii sprzętu.
2. Nieprzestrzeganie okresowych procedur kontroli.
3. Brak ustanowienia i wdrożenia pismnego programu LOTO.
4. Brak szkolenia.
5. Brak technicznych możliwości blokowania urządzeń odłączających energię.

Natomiast dyrektywa maszynowa 2006/42/WE stanowi: Zał. I. p. 1.1.2, a): „Maszyna musi być zaprojektowana i wykonana w taki sposób, aby nadawała się do wykonywania swojej funkcji oraz mogła być obsługiwana, regulowana i konserwowana bez narażenia osób na ryzyko w trakcie wykonywania tych czynności”.

Podobnie, dyrektywa 2009/104/WE wymaga: Zał. I. p. 2.13: „Musi być możliwe przeprowadzanie prac konserwacyjnych podczas postoju maszyny. Jeżeli jest to niemożliwe, to musi być możliwość podjęcia odpowiednich środków ochronnych w celu przeprowadzenia takich prac lub takie prace są przeprowadzane poza strefami niebezpiecznymi”.

W każdym szczególnym przypadku zapisy te wymagają właściwej interpretacji. Może być w tym pomocne zastosowanie procedur LOTO.

Według danych GUS w latach 2005-2015 przy wykonywaniu prac serwisowych (Proces pracy - kod 51, 52) corocznie miało miejsce ok. 50 wypadków śmiertelnych, ok. 100 wypadków ciężkich i ok. 10 tys. wypadków lekkich.

Zaprezentowane powyżej sposoby podejścia do problematyki LOTO obejmują szeroki obszar kwestii związanych ze stosowaniem tych systemów. W oczywisty sposób dotyczą one klasycznych systemów wytwórczych. **Brak jest natomiast doniesień o pracach dotyczących problematyki LOTO w Przemysle 4.0.**

Specyfika rozwiązań zastosowanych w Przemysle 4.0 w istotny sposób odbiega od tradycyjnych systemów zautomatyzowanych, w których wszelkie maszyny są w miarę możliwości jak najbardziej wygradzone i osłonięte. Aktualne procedury LOTO wykorzystują te wygradzenia do blokowania niepożądanego włączania źródeł energii podczas prac naprawczo-konserwacyjnych. W przypadku Przemysłu 4.0 do sterowania maszynami stosowane są rozwiązania IoT. **Maszyny współpracujące z człowiekiem nie mają wygradzeń i osłon, a bezpieczeństwo zapewniane jest innymi metodami. Powoduje to, że**

tradycyjne rozwiązania systemów LOTO będą nieskuteczne. Tak więc służby utrzymania ruchu stają przed problemem, jak zapewnić bezpieczeństwo pracownikom innymi niż dotychczas stosowane systemami odłączania i blokowania źródeł energii. Niniejsze „Wytyczne do stosowania procedur LOTO w systemach wytwórczych Przemysłu 4.0” mają na celu wspomaganie służb utrzymania ruchu w rozwiązaniu tego problemu. (...)

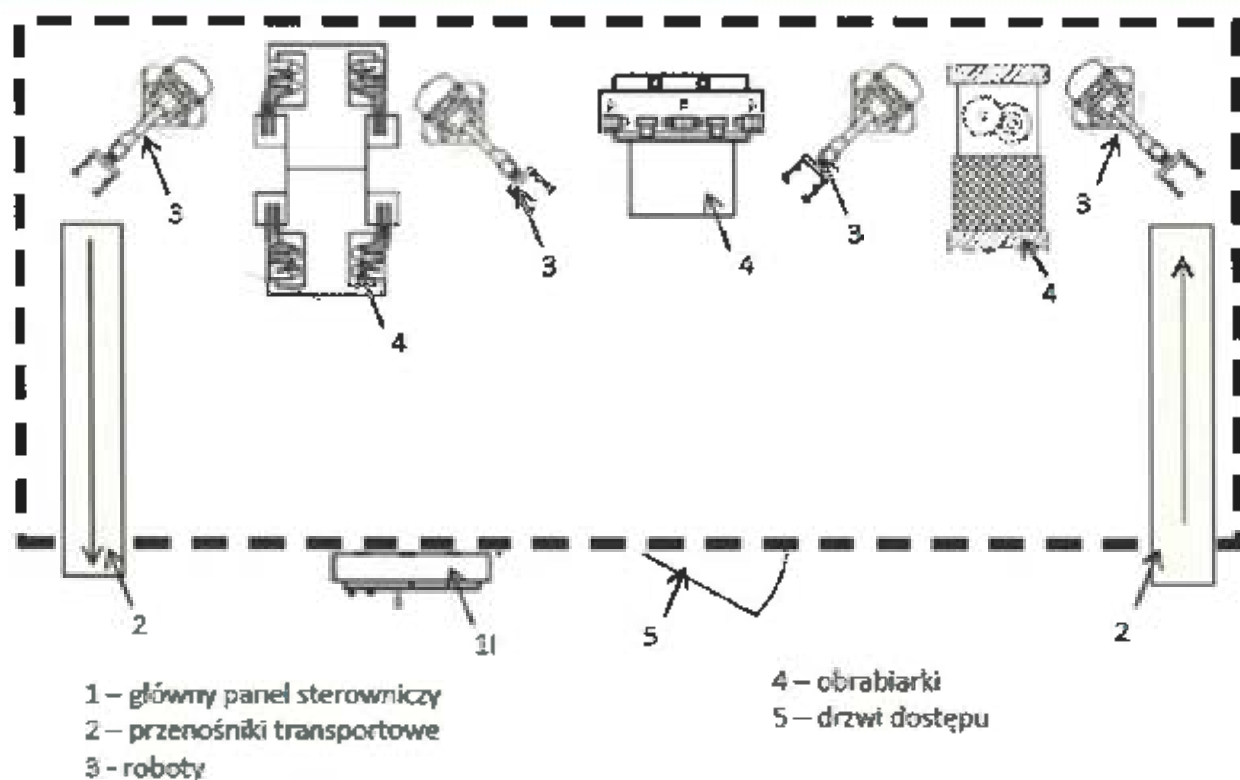
5.1. Przykład procedury LOTO w tradycyjnym zintegrowanym systemie wytwórczym

Na rysunku 14 został schematycznie pokazany tradycyjny zintegrowany system wytwórczy. W jego skład wchodzi roboty przemysłowe, obrabiarki i przenośniki transportowe. Bezpieczeństwo obsługi systemu jest zapewnione przez wygradzenie całego obszaru systemu. Dostęp do wnętrza systemu jest możliwy przez drzwi dostępu z blokadą i ryglowaniem. Dostęp jest konieczny, w przypadku gdy należy wykonać wymianę narzędzi w obrabiarkach, przeprowadzić programowanie robotów, wykonać prace porządkowe, konserwacyjne i naprawę maszyn. W tym celu dokonuje się zatrzymania całego systemu z głównego panelu sterowniczego oraz odryglowania drzwi dostępu. Przed wejściem do obszaru systemu należy drzwi dostępu zablokować w pozycji otwartej, tak aby nie było możliwe ich zamknięcie. (...)

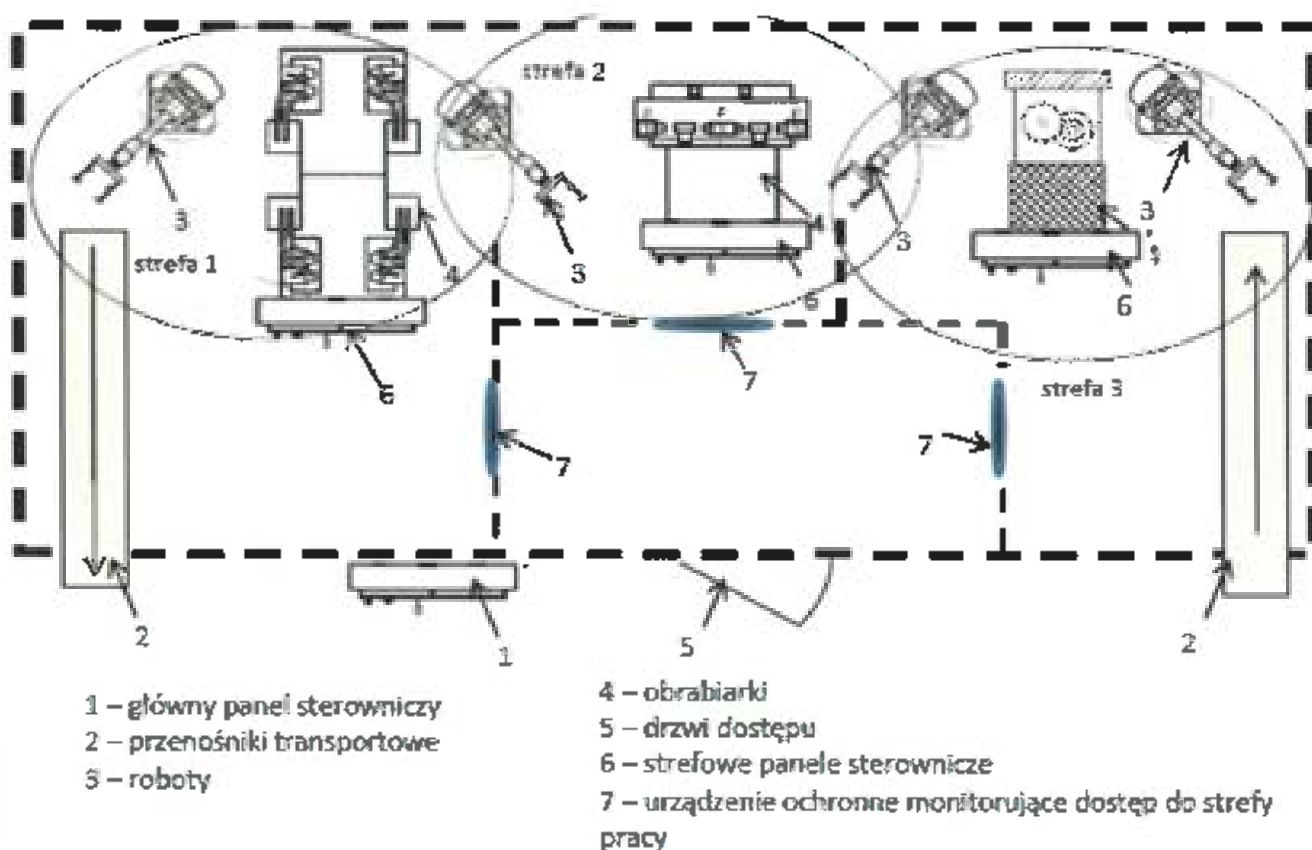
6.1. Inteligentny zintegrowany system wytwórczy

Schemat inteligentnego zintegrowanego systemu wytwórczego został przedstawiony na rysunku 15. System jest podzielony na strefy robocze. Każda strefa ma własny panel sterowania. Panel główny i panele w strefach są wyposażone w czytniki tagów RFID. Każdy pracownik posiada przydzielony własny indywidualny tag RFID. Przed rozpoczęciem prac zbliża tag do czytnika na panelu głównym systemu, który go identyfikuje. Następnie wprowadza informacje o miejscu i rodzaju prac, które chce wykonać. Po zidentyfikowaniu pracownika system za pośrednictwem IoT komunikuje się z bazą danych uwierzytelniających, z której pobiera dane o kwalifikacjach pracownika i jego uprawnieniach. Sprawdza, czy posiada on uprawnienia do wykonywania zamierzonych prac. Jeśli tak, przekazuje pracownikowi informacje o: □ strefach pracy, do których ma dostęp, ścieżkach dostępu do tych stref i drogach wyjścia w razie potrzeby, □ wybranych zadaniach do wykonania, □ pracach, do których zidentyfikowany pracownik nie ma uprawnień.

Rys. 14. Tradycyjny zintegrowany system wytwórczy

Rys. 15. Schemat inteligentnego zintegrowanego systemu wytwórczego

System dokonuje następnie zatrzymania awaryjnego maszyn w wybranej strefie pracy (zatrzymywanie bezpieczne) i zatrzymania funkcjonalnego maszyn w pozostałych strefach (należy pamiętać, że system nie ma możliwości odłączenia od źródeł energii), odryglowuje drzwi dostępu, blokuje urządzenie ochronne monitorujące dostęp do wybranej strefy pracy i rejestruje fakt wejścia konkretnego pracownika w obszar systemu. Kurtyna świetlna monitorująca dostęp do strefy roboczej rejestruje wejście pracownika, który zbliża swój tag do czytnika na panelu strefy roboczej. Zostaje on zidentyfikowany.

Następnie pracownik przeprowadza procedurę LOTO w odniesieniu do maszyn znajdujących się w jego strefie pracy. Po zakończeniu prac zdejmuje blokady LOTO. W dalszej kolejności odczytuje swój tag na panelu sterowniczym strefy w celu potwierdzenia zakończenia prac i wychodzi przez urządzenie ochronne monitorujące dostęp do tej strefy, które rejestruje fakt opuszczenia strefy. Pracownik po opuszczeniu obszaru systemu rejestruje fakt zakończenia prac na głównym panelu sterowniczym systemu.

Procedura LOTO w tym przypadku ulegnie modyfikacji o procedurę identyfikacji i uzyskania uprawnień do wstępu w obszar systemu. Kolejne kroki powinny obejmować:

1. Poinformowanie o wdrożeniu procedury LOTO. Należy poinformować operatorów i pracowników nadzoru – których praca może być zakłócona przez odłączenie zasilania maszyn - o charakterze prowadzonych prac. Prace powinny być prowadzone przez osoby autoryzowane. Przed samym wyłączeniem maszyny powiadamy osoby znajdujące się w pobliżu. Na każdym punkcie założenia LOCKOUT-u powinien znajdować się tag informacyjny (wykonawca pracy, przyczyna przeprowadzanych prac, numer telefonu itd.).

2. Identyfikację.

Należy dokonać identyfikacji i sprawdzenia uprawnień na głównym panelu sterowniczym. Następnie należy sprawdzić, czy identyfikacja została wykonana poprawnie i czy udostępniona została właściwa strefa. Należy zapoznać się z informacjami dotyczącymi dróg dostępu i dróg ewakuacji. Należy otworzyć drzwi dostępu i zablokować je w pozycji otwartej. Po wejściu do właściwej strefy należy dokonać

identyfikacji na strefowym panelu sterowniczym.

3. Przygotowanie.

W celu przygotowania odłączenia źródła energii należy określić typ stosowanej energii (np. elektryczna lub mechaniczna) oraz stwarzane przez nią potencjalne zagrożenia. Ponadto należy ustalić elementy odłączające i przygotować możliwość ich zablokowania w pozycji rozłączonej. Należy zidentyfikować wszystkie punkty zabezpieczające maszynę. Punkty odłączenia niebezpiecznej energii powinny być wcześniej oznaczone. Rozmieszczenie punktów odłączenia niebezpiecznej energii powinno być zobrazowane na schemacie maszyny.

4. Odłączenie źródeł energii.

Energię zmagazynowaną lub pozostałą (np.: kondensatory, UPS-y, akumulatory, sprężyny, podniesione części maszyn, koła zamachowe, systemy hydrauliczne, powietrze, gaz lub woda pod ciśnieniem) należy rozproszyć lub ograniczyć za pomocą takich metod jak: upuszczenie, uziemienie, zmiana ustawienia, zablokowanie czy odsączenie.

5. Założenie blokad wraz z etykietą ostrzegawczą wskazującą na datę, cel, długość blokady i osobę, która zainstalowała blokadę. Należy zablokować wszelkie urządzenia odłączające energię za pomocą odpowiednich elementów blokujących, aby uniemożliwić nieuprawnione załączenie energii. Należy założyć blokadę w taki sposób, aby nikt nie mógł przełączyć elementu sterowniczego urządzenia odłączającego energię w czasie wykonywanych prac. Następnie należy założyć zawieszkę ostrzegającą przed przypadkowym włączeniem zasilania. Należy stosować klódki personalne – każdy pracownik, który przystępuje do naprawy, dołącza swoją klódkę na każdym zabezpieczeniu LOCKOUT (szekle) – dzięki temu ma całkowitą pewność, że kolega, który skończy swoją pracę wcześniej, nie załączy maszyny, w momencie gdy pozostają w niej inni pracownicy. Należy stosować kody kolorystyczne klódek pracowników z różnych działów.

6. Sprawdzenie działania maszyny w celu upewnienia się, że wszystkie źródła energii zostały odłączone. Należy wykonać próbę włączenia i sterowania obwodami elektrycznymi maszyny, aby upewnić się, że energia została całkowicie odłączona. Należy mieć pewność, że zostały odłączone wszystkie źródła

niebezpiecznej energii.

7. Wykonanie pracy.

Należy wykonać wymagane prace serwisowe lub konserwacyjne. Należy postępować zgodnie z procedurami wewnętrznymi oraz instrukcją obsługi/napraw maszyny. W przypadku gdy część maszyny pozostaje włączona (kalibracja, programowanie robota), należy skorzystać z asekuracji osoby stojącej w pobliżu urządzenia zatrzymywania awaryjnego, a miejsce pracy wygrodzić lub oznakować.

8. Przywrócenie do eksploatacji.

Po zakończeniu wszystkich prac należy dokonać przeglądu i sprawdzenia, czy wszystkie narzędzia zostały usunięte. Należy zamknąć wszystkie klapy,

drzwi, włączyć inspekcyjne oraz przywrócić urządzenia ochronne i osłony zdjęte na czas wykonywania prac. Następnie należy usunąć wszystkie blokady wraz z przywieszkami informacyjnymi. Należy zarejestrować chęć opuszczenia strefy na strefowym panelu sterowniczym i opuścić strefę.

9. Rejestracja zakończenia prac.

Po opuszczeniu obszaru systemu należy odblokować i zamknąć drzwi dostępu. Następnie należy zarejestrować fakt zakończenia prac na głównym panelu sterowniczym.

10. Poinformowanie wszystkich pracowników o zakończeniu procedury LOTO.

Należy poinformować wszystkich pracowników obsługujących system o zakończeniu procedury LOTO i gotowości urządzenia do użytkowania."

CIEKAWY WYDARZENIA

U NAS

Sprawozdanie z działalności PIP za 2022 r.

Podczas obrad 4 lipca 2023 r. Rada Ochrony Pracy zapoznała się ze „Sprawozdaniem z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 roku”. O efektach pracy inspekcji mówiła Główna Inspektor Pracy Katarzyna Łażewska-Hrycko. – W 2022 roku inspektorzy pracy przeprowadzili prawie 60 tys. kontroli. 41 procent z nich nastąpiło na skutek skarg skierowanych do inspekcji. W ubiegłym roku do inspekcji wpłynęło ponad 50,5 tysiąca skarg obejmujących 87,5 tysiąca różnych zagadnień. Zdecydowana większość, bo aż 32 tysiące z nich, dotyczyła problemów związanych z wypłatą wynagrodzeń i innych świadczeń związanych z pracą – powiedziała Główna Inspektor Pracy. W rezultacie działań kontrolnych inspektorów pracy ponad 52 tysiące zatrudnionych odzyskało 78 mln złotych. Inspektorzy zlikwidowali też ponad 52 tysiące bezpośrednich zagrożeń życia i zdrowia pracowników.

W trakcie dyskusji członkowie Rady koncentrowali się m.in. na kontroli przestrzegania ograniczeń handlu w niedzielę oraz szkoleń i uprawnień osób obsługujących ciężkie maszyny budowlane, żurawie wieżowe. Rozważano możliwości PIP w zakresie wypadków przy pracy zdalnej.

W obradach uczestniczyli członkowie kierownictwa PIP: Małgorzata Dziemińska, zastępca Głównego Inspektora Pracy; Jarosław Leśniewski, zastępca Głównego Inspektora Pracy; Jakub Chojnicki, dyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli; Wojciech

Gonciarz, dyrektor Departamentu Prawnego; Marek Radkiewicz, dyrektor Departamentu Planowania, Analiz i Statystyki; Dariusz Górski, p.o. dyrektor Departamentu Legalności Zatrudnienia; Artur Sobota, p.o. dyrektor Departamentu Prewencji i Promocji.

Powrót do badań okresowych

Z dniem 1 lipca 2023 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odwołano stan zagrożenia epidemicznego. W związku z wątpliwościami związanymi z interpretowaniem obowiązujących przepisów prawa dotyczących okresowych badań lekarskich Departament Prawa Pracy w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej przekazał do PIP stanowisko, w którym stwierdzono: „W sytuacji gdy orzeczenie lekarskie

utraciło ważność w czasie obowiązywania stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego związanego z COVID-19: zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.) – na czas trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii zawieszono obowiązek wykonywania badań okresowych pracowników. Jednocześnie, zgodnie z art. 31m ust. 1 ustawy, przedłużono ważność orzeczeń lekarskich, która upłynęła po dniu 7 marca 2020 r., na okres nie dłuższy niż 180 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Na podstawie art. 12a ust. 2 ustawy – po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego, w przypadku gdy nie zostanie ogłoszony stan epidemii albo po odwołaniu stanu epidemii, pracodawca i pracownik są obowiązani niezwłocznie podjąć wykonywanie zawieszonych obowiązków, o których mowa w ust. 1, i wykonać je w okresie nie dłuższym niż 180 dni od dnia odwołania danego stanu. Od dnia 1 lipca br. w Polsce, stosownie do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 1118), odwołany został stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Oznacza to powrót wynikających z Kodeksu pracy obowiązków związanych z okresowymi badaniami lekarskimi pracowników.

W sytuacji gdy orzeczenie lekarskie utraciło ważność po odwołaniu stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego związanego z COVID-19: okres 180 dni licząc od dnia 1 lipca 2023 r. można potraktować jako okres przejściowy, po upływie którego każdy pracownik będzie obowiązany posiadać aktualne orzeczenie lekarskie. Wydaje się to uzasadnione również faktem, że równoległe wykonywanie zaległych oraz bieżących profilaktycznych badań lekarskich może spowodować długi czas oczekiwania na wizytę w poradniach medycyny pracy. W związku z powyższym można przyjąć, że okres 180 dni będzie dotyczył również skierowania na badania okresowe pracownika, któremu ważność orzeczenia lekarskiego upłynęła po dniu 30 czerwca 2023 r.

Biorąc pod uwagę, że pracodawca i pracownik są obowiązani niezwłocznie podjąć wykonywanie zawieszonych obowiązków, pracodawca powinien

możliwie jak najszybciej skierować pracownika na badania okresowe, a pracownik – bez zbędnej zwłoki je wykonać.

Delegowanie kierowców w transporcie drogowym po nowemu

Od 19 sierpnia 2023 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym. Przepisani tymi implementowano do polskiego prawa dyrektywę 2020/1057, tzw. *lex specialis*, ustanawiającą przepisy szczególne w odniesieniu do dyrektywy 96/71/WE i dyrektywy 2014/67/UE dotyczące delegowania kierowców w sektorze transportu drogowego oraz zmieniającą dyrektywę 2006/22/WE w odniesieniu do wymogów w zakresie egzekwowania przepisów oraz rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.Urz. UE z 2020 r.).

Ustawa uchyliła też przepis art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług, który spod jej przepisów wyłączał przedsiębiorców świadczących usługi w sektorze transportu międzynarodowego. Oznacza to, że kierowcy realizujący na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej operacje transportowe, skierowani do ich wykonania na terytorium naszego państwa przez swoich pracodawców (przewoźników) traktowani są jak pracownicy delegowani, którym należy zapewnić warunki zatrudnienia (we wskazanych w ustawie obszarach prawa pracy) nie mniej korzystne niż wynikają one z polskich regulacji prawnych, w tym także wynagrodzenie za pracę na takich samych zasadach jak pracownikom firm z siedzibą w Polsce.

Ustawa ta nakłada na przedsiębiorców zagranicznych obowiązki związane ze zgłoszeniem faktu delegowania kierowcy na terytorium Polski. Zgłoszenie to powinno trafić do Państwowej Inspekcji Pracy najpóźniej w dniu rozpoczęcia delegowania, a odbywa się w różny sposób, w zależności od tego, czy delegowanie kierowcy do Polski następuje z państwa członkowskiego, czy z tzw. państwa trzeciego oraz w jakich okolicznościach odbywa się skierowanie kierowcy do pracy w Polsce. Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o delegowaniu kierowców w transporcie drogowym,
- ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług,
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2023 r. w sprawie formularza potwierdzenia delegowania kierowcy na terytorium RP z państwa trzeciego.

Info GIP o wypadkach przy pracy za lipiec-sierpień 2023 r.

W lipcu i sierpniu 2023 r. doszło do licznych wypadków przy pracy, które zostały zgłoszone do Państwowej Inspekcji Pracy. Niestety kilka z nich zakończyło się śmiercią pracowników, kilka osób doznało rozległych poparzeń.

- W woj. wielkopolskim na terenie restauracji pracownica wraz drugim pracownikiem przenosiła garnek z gorącym rosołem. W trakcie wykonywania zadania kobieta złapała za gorący uchwyt garnka i puściła go, co doprowadziło do wylania się zupy na pracownicę. W wyniku zdarzenia poszkodowana doznała poparzeń I i II stopnia obu nóg poniżej kolana.
- W woj. wielkopolskim na terenie zakładu na pracownika oczekującego na załadunek najechał wózek widłowy. Poszkodowany upadł na podłogę i został wciągnięty przez wózek. W wyniku zdarzenia doznał złamania kości oraz zerwania mięśni obu kończyn dolnych.
- W woj. podlaskim na terenie firmy w szatni trzech pracowników naprawiało instalację sanitarną. Podczas wykonywania pracy zostali naświetleni promieniami UV generowanymi przez lampy. Poszkodowani odnieśli lekkie obrażenia ciała.
- W woj. podlaskim na terenie stolarni pracownik przecinał pilarką do cięcia poprzecznego element. W czasie wykonywania zadania prawa ręka operatora przedostała się do strefy pracy tarczy. W wyniku kontaktu ręki z będącą w ruchu obrotowym tarczy pilarki doszło do ciężkiego urazu ręki.
- W woj. kujawsko-pomorskim na terenie cukrowni zleceniobiorca wykonywał prace serwisowe przy taśmociągu z wykorzystaniem sprężarki powietrza. W czasie wykonywania zadania doszło do wciągnięcia ręki mężczyzny przez mechanizm urządzenia. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał złamania kości ramienia prawej ręki.
- W woj. podlaskim na terenie ogrodów działkowych zleceniobiorca schodząc z drabiny przystawnej opartej o konstrukcję budowanej altanki, spadł z wysokości około 2,8 metra na poziom otaczającego terenu. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał urazu kręgosłupa.
- W woj. kujawsko-pomorskim na terenie budowy zleceniobiorca podczas podkopywania rozdzielnic prądu elektrycznego o mocy 400V został śmiertelnie porażony prądem elektrycznym.
- W woj. kujawsko-pomorskim zleceniobiorca stając na antresoli podawał drewniane belki pra-

cownikom znajdującym się na rusztowaniu. W czasie realizowania zadania mężczyzna spadł z wysokości około 2,5 metra na parter budynku. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał złamania kości czaszki i twarzoczaszki, a także urazu śródczaszkowego.

- W woj. kujawsko-pomorskim na terenie firmy zleceniobiorca wykonywał pracę na prasie hydraulicznej. W czasie realizowania zadań lewa ręka mężczyzny przedostała się w przestrzeń roboczą maszyny. W wyniku kontaktu ręki z ruchomymi elementami prasy doszło do urazu ręki.

- W woj. pomorskim na terenie zakładu zleceniobiorca wykonywał prace pomocnicze na placu przy budynku, na dachu którego pracownicy demontowali system wentylacyjny. Demontowane elementy instalacji wentylacyjnej były zrzucane przez pracowników z dachu z wysokości około 6 metrów na plac. Ostatni z zrzucanych elementów uderzył w poruszającego się po placu pomocnika. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał poważnego urazu głowy, w wyniku którego zmarł.

- W woj. śląskim na terenie budowy pracownik stając na podeście rusztowania malował elewację budynku. W czasie realizacji zadania mężczyzna spadł z rusztowania z wysokości około 5 metrów na ziemię. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał złamania nadgarstka i ogólnych potłuczeń ciała.

- W woj. śląskim na terenie hali warsztatowej pracownik zgrzewał element palnikiem gazowym. W czasie wykonywania pracy doszło do zapalenia się odzieży mężczyzny. W wyniku zdarzenia poszkodowany doznał poparzenia okolicy miednicy.

- W woj. śląskim na terenie hali produkcyjnej zleceniobiorca spawał elementy stalowe ważące około 400 kg. W trakcie realizacji zadania doszło do przewrócenia się elementów i przygniecenia mężczyzny. W wyniku zdarzenia poszkodowanych doznał urazu kręgosłupa, oparzenia III stopnia uda lewej nogi oraz oparzenia II stopnia podudzia prawej nogi.

Nagrody Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA) dla Państwowej Inspekcji Pracy

W Bratysławie 20 czerwca b.r. przedstawiciele ELA wręczyli na ręce wicedyrektor Departamentu Prewencji i Promocji w Głównym Inspektoracie Pracy Ewy Młynarczyk wyróżnienie za kampanię „Czas pracy kierowców a wypadki drogowe” a na ręce p.o. Dyrektora Departamentu Legalności Zatrudnienia w GIP, Dariusza Górskiego - za „Działania komunikacyjne i doradztwo dla uchodźców z Ukrainy podej-

mujących pracę w Polsce”. Certyfikat uznania ELA otrzymała też kampania Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie - „Patent na pierwszą pracę”.

Wyróżnienia przyznano w ramach promowania dobrych praktyk.

Główna Inspektor Pracy na XXXII Forum Ekonomicznym w Karpaczu

Główna Inspektor Pracy Katarzyna Łażewska-Hrycko uczestniczyła 5-7 września b.r. podczas Forum Ekonomicznego w panelu dyskusyjnym na temat: „Przyszłość świata pracy – lepsza praca (i) dla wszystkich?”. W debacie udział wzięły: członek zarządu Lidl Polska ds. personalnych Marta Florczak, dyrektor Pionu Zarządzania Zasobami Ludzkimi w Budimex SA Anna Karyś-Sosińska oraz prezes zarządu HR Hints Róża Szafranek.

Prowadzący debatę Tomasz Walczak w pierwszym pytaniu do Głównej Inspektor Pracy przypomniał, że inspekcja jako organ administracji publicznej jest powołana do pilnowania przestrzegania prawa pracy. Trwają starania, aby prawodawczo nadążać za zmianami w obszarze technologii, czego przykładem mogą być unijne prace nad poprawą warunków pracy pracowników platformowych. Może to stanowić duże wyzwanie pod względem kontrolnym, ale też w kontekście dostosowania się pracodawców do nowych regulacji.

Katarzyna Łażewska-Hrycko podkreśliła, że wszelkie transformacje wyprzedzają legislację. – Legislacja ma być odpowiedzią na nie z punktu widzenia ochrony praw pracowników, ale też zabezpieczenia interesów społecznych czy interesów przedsiębiorców. W tym momencie mamy do czynienia z taką sytuacją w obszarze nowych technologii – tłumaczyła. Dodała, że PIP w ramach struktur unijnych czy zespołów ministerialnych pracuje nad tym, w jaki sposób nowe regulacje powinny odpowiadać na zapotrzebowanie rynku pracy z perspektywy ochronnej. Zagrożenia obserwowane przez inspekcję to właśnie brak regulacji prawnych, które porządkowałyby pewne obszary w zakresie bezpieczeństwa danych, prawa do prywatności, równego traktowania pracowników w zatrudnieniu czy wykorzystania nowych technologii w procesach decyzyjnych w związku z algorytmizacją pracy.

– Z naszej perspektywy, i to też jest przedmiotem dyskusji w ramach UE, algorytmy i sztuczna inteligencja nie mogą pozostać bez kontroli człowieka. To człowiek w procesie pracy jest najważniejszym

ogniwem i to on ostatecznie musi podejmować decyzje – podkreśliła.

Omówiła także korzyści z zastosowania nowych technologii do podnoszenia bezpieczeństwa pracy. Odniosła się do roli edukacji i rozwijania nowych kompetencji, poruszyła problem psychicznego dobrostanu pracowników w środowisku pracy.

Ogólnopolskie Forum Służby BHP „Wizja Zero”

Podczas zorganizowanego przez Zarząd Główny OSPS BHP przy współpracy Centralnego Instytutu Ochrony Pracy–Państwowego Instytutu Badawczego V Ogólnopolskiego Forum Służby BHP w dniach 14-15 września b.r. zastępca Głównego Inspektora Pracy Jarosław Leśniewski zaprezentował działania Państwowej Inspekcji Pracy związane ze Strategią Unii Europejskiej „Wizja Zero”, a Główna Inspektor Pracy wręczyła Odznaki Honorowe za Zasługi dla Ochrony Pracy osobom szczególnie zasłużonym w działalności na rzecz poprawy warunków pracy. Otrzymali je Beata Kaczmarek, prezes OSPS BHP Oddział Katowice i Michał Chłopecki, prezes OSPS BHP Oddział Gdańsk.

Sąd Najwyższy poparł PIP w sprawie wyjątku od zakazu handlu w niedziele i święta

Sąd Najwyższy 20 września 2023 r. rozstrzygnął na niekorzyść obwinionego (sygn. akt III KK 647/23) drugą kasację wniesioną przez Prokuratora Generalnego na wniosek Głównego Inspektora Pracy w sprawie wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 16 września 2022 r. (sygn. akt II Ka 267/22).

W ustnym umotywowaniu wyroku SN stwierdził, że możliwość korzystania z wyżej wskazanego wyjątku istnieje tylko wówczas, gdy placówka handlowa zlokalizowana jest w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, a tego warunku nie spełnia zorganizowanie wypożyczalni sprzętu sportowego i rekreacyjnego, wypożyczalni książek itp. na terenie sklepu.

IV Ogólnopolska Konferencja BHP - wyzwania i oczekiwania!

Zorganizowana 28 września b.r. IV Ogólnopolska Konferencja BHP była okazją do spotkania renomowanych specjalistów, którzy chętnie dzielili się swoją wiedzą na branżowe tematy takie, jak wyzwania dla BHPowców w dobie cyfrowej transformacji pracy, trendy w zmieniającej się rzeczywistości, technostres czy mobbing w pracy zdalnej. Uczestnicy Konferencji mogli aktualizować swoje informacje i zyskać potężny zastrzyk inspiracji do codziennej pracy.

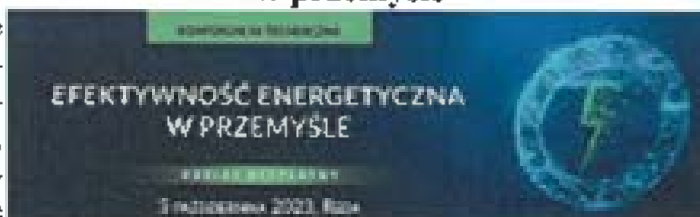
W programie konferencji zaprezentowano:

- Wyzwania dla bhpowców w dobie cyfrowej transformacji pracy. Zmieniająca się rzeczywistość generuje wiele nowych wyzwań nie tylko dla pracodawców i pracowników, ale również dla osób zajmujących się sferą bezpieczeństwa pracy.
- Trendy w zmieniającej się rzeczywistości: budowanie wspólnej przestrzeni pracy, przywództwo empatyczne, zwiększanie bliskości emocjonalnej pomiędzy współpracownikami pomimo dystansu fizycznego. Wraz z upowszechnieniem się pracy zdalnej doszło do rewolucji w miejscu pracy, a co za tym idzie całkowicie zmieniły się trendy na rynku pracy. Nowymi trendami są: budowanie wspólnej przestrzeni dla pracowników, zwiększenie bliskości emocjonalnej pomiędzy współpracownikami pomimo dystansu fizycznego, a także dbanie o stan emocjonalny pracowników pracujących zdalnie.
- Technostres – jako nowe ryzyko zawodowe. Zmiany w środowisku pracy jakie zaszły na skutek wprowadzenia pracy zdalnej często wiążą się z uzależnieniem od technologii informatycznych i nadmiernym obciążeniem pracą, co w konsekwencji powodując zmęczenie i niemożność płynnego przejścia z trybu pracy na tryb wypoczynku. Konsekwencją takiego stanu rzeczy może być poczucie przeciążenia informatycznego, przebodźcowania, przytłoczenia, co z kolei często stanowi źródło napięć i stresu okre-

ślane w literaturze jako technostres.

- Wpływ pracy zdalnej na zdrowie psychiczne pracownika – wykład psychologa.
- Mobbing przy pracy zdalnej? Czy jest w ogóle możliwy? W jaki sposób zapobiegać niepożądanym zjawiskom w pracy zdalnej? Higieniczne warunki pracy wiążą się m.in. z takim aspektami jak konieczność przeciwdziałania przez pracodawcę mobbingowi czy molestowaniu w miejscu pracy. Nie należy zapominać o tym, że praca zdalna nie zwalnia pracodawcy z obowiązku przeciwdziałania niepożądanym zjawiskom w miejscu pracy.

Konferencja „Efektywność energetyczna w przemyśle”

Urząd Dozoru Technicznego informuje, że 5 października b.r. w Redzie koło Gdyni zostanie zorganizowana konferencja techniczna pod hasłem „Efektywność energetyczna w przemyśle”. Jednym z ekspertów, którzy zaprezentują skuteczne techniki optymalizacji wykorzystania energii w przemyśle będzie Katarzyna Kołaczek, Specjalista ds. Oceny Zgodności w UDT, która omówi obowiązki i korzyści obliczania śladu węglowego.

Jak piszą organizatorzy na stronie internetowej konferencji: „Według raportów rynkowych straty energii w przedsiębiorstwach mogą sięgać nawet 50%. Ponad połowa przypadków to błędy popełnione przy wdrażaniu nowych rozwiązań, niedostateczna analiza przebiegu procesu eksploatacji, brak kompleksowej wiedzy na temat zarządzania mediami czy pomysłów na jego ulepszenie.” Dlatego konferencja ma przekazać kompendium praktycznej wiedzy dla osób odpowiedzialnych za ten zakres w 3 aspektach: - ekonomicznym - redukcja kosztów: analiza, ocena, plan poprawy; - efektywnym - nowe rozwiązania: sposób doboru, implementacja, zarządzanie; - ekologicznym - przyjazność środowisku naturalnemu.

W ramach konferencji możliwy jest bezpłatny udział w warsztatach: - System SCADA w energetyce i zakładach produkcyjnych;

- Detekcja wycieków sprężonego powietrza w praktyce.

Międzynarodowe Forum „Bezpieczne zbiory – bezpieczne dziedzictwo. Muzea, biblioteki, archiwa w obliczu zagrożeń”

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej gen. brygadier Andrzej Bartkowiak wraz z ministrem kultury i dziedzictwa narodowego prof. dr hab. Piotrem Glińskim oraz naczelnym dyrektorem Archiwów Państwowych dr Pawłem Pietrzykiem objęli patronat nad zorganizowanym 26-28 września br. w Krakowie Międzynarodowym Forum „Bezpieczne zbiory – bezpieczne dziedzictwo. Muzea, biblioteki, archiwa w obliczu zagrożeń”. Organizatorami było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Archiwa Państwowe oraz Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej przy wiodącej roli Biura Ochrony Ludności.

W ramach wydarzenia na rynku głównym Starego Miasta w Krakowie odbył się pokaz praktycznych możliwości straży pożarnej z wykorzystaniem sił i środków JRG 1, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej oraz Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie na obiekcie Międzynarodowego Centrum Kultury.

NA ŚWIECIE

CE w Zjednoczonym Królestwie uznawane bezterminowo (?)

Dnia 1 sierpnia 2023 r. rząd brytyjski ogłosił, że zamierza umożliwić sprzedaż niektórych produktów z oznakowaniem CE bezterminowo. Dotyczy to 18 grup produktów objętych m.in. dyrektywą maszynową, niskonapięciową, o kompatybilności elektromagnetycznej, ciśnieniową, ATEX i in. Zapowiedź ta nie obejmuje kilku innych grup produktów (np. urządzenia medyczne, wyroby budowlane i in.). Informacje o wymaganiach dla nich zostaną ogłoszone w późniejszym czasie przez brytyjskie instytucje rządowe odpowiedzialne za te grupy produktów.

Decyzja rządu brytyjskiego jest wynikiem

ciągu dalszego brexitu, bo 1 stycznia 2021 r. (brexit) Wielka Brytania wprowadziła nowy znak UKCA (UK Conformity Assessed), który oznacza, że produkt spełnia wymagania prawne dotyczące sprzedaży na rynku Wielkiej Brytanii (Anglia, Szkocja i Walia). Znak UKCA dotyczy większości produktów, dla których obowiązuje oznakowanie CE, takich jak maszyny, niskonapięciowy sprzęt elektryczny, urządzenia ciśnieniowe, radiowe, zabawki i inne. Znak UKCA nie obowiązuje jednak w Irlandii Północnej, dla której przewidziano stosowanie znaku UKNI.

Początkowo planowano, że znak CE będzie uznawany w Wielkiej Brytanii do 31 grudnia 2022 r., a następnie będzie wymagany znak UKCA. Jednak ze względu na trudności związane z pandemią COVID-19 i brexitem, rząd brytyjski przedłużył ten okres przejściowy do 31 grudnia 2024 r. Oznacza to, że do tego czasu produkty oznaczone znakiem CE będą nadal akceptowane na rynku Wielkiej Brytanii.

Nowy Wykaz norm zharmonizowanych z dyrektywą maszynową (2006/42/WE)

W Dzienniku Urzędowym (nr L 194) Unii Europejskiej 2 sierpnia 2023 r. został opublikowany w formie decyzji wykonawczej (UE) 2023/1586 nowy wykaz norm zharmonizowanych z dyrektywą maszynową (2006/42/WE). Dla zapewnienia jasności i zrozumiałości Wykazu Komisja Europejska uchylila poprzednią i wielokrotnie zmienianą decyzję 2019/436 w sprawie norm zharmonizowanych dla maszyn. W ten sposób najnowszy wykaz zawiera pełną listę wszystkich norm zharmonizowanych stanowiących podstawę domniemania zgodności z dyrektywą maszynową 2006/42/WE.

20 norm zostało umieszczone w Dzienniku Urzędowym UE po raz pierwszy, 10 - zostało zmienionych, 63 normy zostały wycofane (z określeniem okresu przejściowego: 2 lutego 2025 r.) i zastąpione nowszymi wydaniem.

Norma EN 11850:2011 (wraz ze zmianami A1:2016 i A2:2022) została opublikowana z ograniczeniami.

Wszystkie zmiany są dostępne do aktualizacji poprzez Safexpert LiveServer.

Nowy Wykaz norm zharmonizowanych z dyrektywą ATEX (2014/34/UE)

W Dzienniku Urzędowym (nr L 194) Unii

Europejskiej z 2 sierpnia 2023 r. został opublikowany w formie decyzji wykonawczej (UE) 2023/1587 nowy wykaz norm zharmonizowanych z dyrektywą ATEX (2014/34/UE).

Decyzja zmienia decyzję wykonawczą (UE) 2022/1668 w odniesieniu do norm zharmonizowanych dotyczących wymagań użytkowych oraz metod badań urządzeń elektrycznych do wykrywania i pomiaru tlenu. Jest to norma EN 50104:2019 wraz z poprawką A1:2023, która zastąpiła normę EN 50104:2010.

Wszystkie zmiany są dostępne do aktualizacji poprzez Safexpert LiveServer.

Rola łańcuchów dostaw w ulepszaniu bezpieczeństwa i higieny pracy

EU-OSHA w ramach programu badawczego mającego na celu poprawę zgodności z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) zbadała potencjał łańcuchów dostaw – relacji między nabywcami a sprzedającymi - dla promowania BHP.

Główny przegląd publikacji koncentrujący się na poprawie BHP poprzez łańcuchy dostaw w sektorze rolno-spożywczym i budowlanym zapewnia kompleksowe zrozumienie tego tematu. Dodatkowo w dwóch dokumentach orientacyjnych dokonano oceny wdrażania tych praktyk, możliwości i wyzwań z nimi związanych w sektorach rolno-spożywczym i budowlanym.

Obszerny raport na ten temat jest dostępny na stronie internetowej EU-OSHA.

Kampania Komisji Europejskiej „Zadbajmy o swoje prawa”

W ramach wsparcia Europejskiego Filara Praw Socjalnych oraz zatwierdzonego w jego ramach Planu działania, które chronią ludzi w miejscu pracy, podczas poszukiwania pracy oraz przez cały okres kariery zawodowej i życia osobistego - KE uruchomiła kampanię „Zadbajmy o swoje prawa!”.

Kampania ma na celu wzmocnienie praw socjalnych i poprawę życia wszystkich obywateli w bardzo konkretnych obszarach, takich jak umiejętności, rodzina, dochody, równość i praca.

Kongres ICOH 2024

Do 31 lipca b.r. Międzynarodowa Komisja ds. Zdrowia w Pracy (ICOH) przyjmowała abstrakty na 34 Międzynarodowy Kongres Zdrowia w Pracy (ICOH 2024), który rozpocznie się 28 kwietnia 2024 r. w Marakeszu (Maroko).

Założona w 1906 r. ICOH jest najstarszym stowarzyszeniem naukowym w dziedzinie BHP oraz organizacją pozarządową uznawaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych i ściśle współpracującą z Międzynarodową Organizacją Pracy (ILO) i Światową Organizacją Zdrowia (WHO).

6-dniowy kongres pod hasłem „Udoskonalanie badań i praktyk zawodowych: eliminowanie luk!”, skupi się na strategiach poprawy polityki bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) oraz jej wdrażaniu w krajach o niskich i średnich dochodach.

EU-OSHA łączy siły z Komitetem Starszych Inspektorów Pracy

EU-OSHA nawiązała współpracę z Komitetem Starszych Inspektorów Pracy (ang. Senior Labour Inspectors Committee, SLIC), aby przeprowadzić kompleksowe wspólne badanie mające na celu identyfikację zawodów i sektorów wysokiego ryzyka w dynamicznie zachodzących przemianach środowiska pracy, spowodowanych cyfryzacją i wprowadzeniem nowych form pracy, przyspieszonym m. in. przez pandemię COVID-19.

Rozwiązywanie zmieniających się problemów związanych z BHP wymaga wielopłaszczyznowego podejścia, a także gromadzenia danych w rzeczywistych miejscach pracy. Inspektorzy pracy ds. BHP oraz ich opinie na temat ryzyka, sektorów i grup pracowników mogłyby znacząco przyczynić się do lepszego zrozumienia tych kwestii i znalezienia rozwiązań w tym zakresie.

Efektem tej współpracy jest dostępny w inter-

necie wspólny raport: „Spostrzeżenia inspektorów pracy na temat postrzeganych zawodów i sektorów wysokiego ryzyka w Europie: badanie EU-OSHA-SLIC”.

Seminarium na temat nowotworów zawodowych

W Tallinie Inspekcja Pracy Estonii (Tööinspektsioon) 30 sierpnia b.r. zorganizowała Seminarium na temat nowotworów zawodowych pod hasłem Odsłanianie niewidzialnych zagrożeń w miejscu pracy.

Specjaliści ds. bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP), specjaliści ds. zasobów ludzkich oraz przedstawiciele instytucji państwowych omówili znaczenie profilaktyki nowotworów w miejscu pracy i mieli możliwość pozyskania cennych informacji o identyfikowaniu i postępowaniu z substancjami niebezpiecznymi i rakotwórczymi.

Celem wydarzenia było podniesienie świadomości na temat zagrożeń związanych z niebezpiecznymi chemikaliami. Wskazano kluczowe wymagania, najlepsze praktyki i potencjalne naruszenia, słuchając przykładów z życia wziętych m. in. od doświadczonego onkologa. Wyświetlony został film z Napo o substancjach rakotwórczych

„Przyszłość inteligentnych i skutecznych inspekcji pracy”

Pod takim hasłem w Berlinie 31 sierpnia b.r. odbył się czwarty już z cyklu warsztatów organizowanych przez Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin, czyli centralny punkt EU-OSHA w Niemczech, we współpracy z LIA NRW, Państwowym Instytutem Bezpieczeństwa i Higieny Pracy Nadrenii Północnej-Westfalii.

Warsztaty są adresowane w szczególności do decydentów i badaczy zajmujących się bezpieczeństwem i higieną pracy (BHP).

Dyskusje dotyczyły opracowania i projektowania ukierunkowanych działań i kampanii, a także potencjału sztucznej inteligencji i narzędzi cyfrowych w działaniach prewencyjnych. Obejmuje to w szczególności zbadanie wykorzystania portali samoobsługowych, metod wirtualnego nadzoru i programów inspekcji przemysłowych wysokiego ryzyka. Tematy te badają, w jaki sposób cyfryzacja może znacząco zwiększyć skuteczność inspekcji pracy, co doskonale wpisuje się w kampanię EU-OSHA „Bez-

pieczna i zdrowa praca w epoce cyfrowej”, która została również zaprezentowana podczas warsztatów.

Warsztaty zapewniły możliwość przekazania cennych spostrzeżeń licznyemu ekspertom wywodzącym się z różnych dziedzin wiedzy z Niemiec i innych krajów UE, takich jak Austria, Estonia, Finlandia i Polska.

Polskę podczas warsztatów reprezentował Michał Wyszowski, pełniący funkcję zastępcy członka SLIC z ramienia Państwowej Inspekcji Pracy i reprezentujący urząd podczas posiedzeń plenarnych komitetu w zastępstwie Głównego Inspektora Pracy.

Wpływ dronów na BHP

EU-OSHA w ramach działalności mającej na celu odkrywanie pojawiających się zagrożeń dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy (BHP), przedstawiła nowy dokument do dyskusji na temat bezzałogowych statków powietrznych (lub dronów) w miejscach pracy i ich wpływu na bezpieczeństwo, zdrowie, prywatność i odpowiedzialność oraz radzenie sobie z pojawiającymi się zagrożeniami.

W artykule przeanalizowano obawy związane z BHP podczas pracy z dronami, wskazano luki w badaniach i przedstawiono praktyczne zalecenia dla zainteresowanych stron w celu rozwiązania problemów w miejscu pracy i promowania dalszych postępów w tej dziedzinie.

Uproszczenie bezpieczeństwa w miejscu pracy

Państwowa Inspekcja Pracy Litwy/Valstybinė darboinspekcija jako centralny punkt EU-OSHA na Litwie 21 września b.r. zorganizowała wydarzenie informacyjne poświęcone krytycznym problemom związanym z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi w miejscu pracy.

Wydarzenie to było adresowane do małych i średnich przedsiębiorstw, specjalistów ds. bezpieczeństwa pracy i ekspertów szukających skutecznych praktyk zarządzania chemikaliami w zgodzie z przepisami. Ważnym punktem wydarzenia była prezentacja e-narzędzia opartego na współpracy opracowanego z ekspertami EU-OSHA w celu usprawnienia zarządzania niebezpiecznymi substancjami chemicznymi w miejscach pracy. Zaprezentowano plan działania UE mający na celu rozwiązanie problemu ryzyka zachorowania na raka pod wpływem czynni-

ków rakotwórczych w miejscu pracy w ramach unijnego projektu „Plan działania w zakresie czynników rakotwórczych”.

Wśród głównych uczestników byli: Gediminas Valentėlis, Główny Inspektor Pracy, Wydział Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, Państwowa Inspekcja Pracy (SLI) i Nerita Šot, koordynator litewskiego punktu centralnego EU-OSHA, starszy specjalista, Wydział Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, VDI.

Oceny ryzyka z pomocą OiRA w litewskiej Kłajpedzie

Na Litwie dostępnych jest ponad 20 interaktywnych narzędzi do oceny ryzyka online (OiRA), obejmujących szeroki zakres sektorów, takich jak budownictwo, usługi sprzątanía, produkcja lub pojazdy silnikowe.

Wszystkie te narzędzia i ich funkcjonalność przedstawicielom małych i średnich przedsiębiorstw, oraz specjalistom ds. bezpieczeństwa pracy zademonstruje 3 października b.r. w Kłajpedzie litewski punkt centralny EU-OSHA, Państwowa Inspekcja Pracy/Valstybinė darboinspekcija.

Celem warsztatów jest pomoc w identyfika-

cji zagrożeń w miejscu pracy, ocenie ich dotkliwości i przygotowaniu niezbędnej dokumentacji do ich rozwiązania.

Na zakończenie uczestnicy będą mogli się zapoznać z narzędziem opracowanym przez europejskich ekspertów w celu zapobiegania COVID-19 w miejscu pracy.

Europejski Tydzień Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2023

EU-OSHA i partnerzy organizują w dniach 23-27 października 2023 r. Europejski Tydzień Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy 2023.

W jego trakcie promowana będzie kampania pod hasłem „Bezpieczna i zdrowa praca w erze cyfrowej”, która ma zapewnić skoncentrowane na człowieku podejście do zarządzania technologiami cyfrowymi w miejscu pracy.

W tym celu EU-OSHA współpracuje z rozległą siecią krajowych punktów centralnych, oficjalnymi partnerami kampanii, partnerami medialnymi i ambasadorami BHP z Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości.

Zebrał: aBe, oprac.: Era

DO SŁOWNIKA BIOGRAFICZNEGO ZASŁUŻONYCH DLA OCHRONY CZŁOWIEKA W ŚRODOWISKU PRACY: ADAM BELUCH

Adam Beluch urodził się 6 stycznia 1941 r. w Krośnie. Od 1965 r. pracował w Hucie im. F. Dzierżyńskiego (dziś Bankowa) w Dąbrowie Górniczej, gdzie został mistrzem.

W 1969 r. na Politechnice Śląskiej w Gliwicach uzyskał tytuł magistra inżyniera hutnika. Dwa lata później przeszedł do inspekcji pracy ZG ZZH.

Na zdjęciu obok - pierwszy z lewej w górnym rzędzie podczas wycieczki technicznej inspekcji pracy Związku Zawodowego Hutników do Porąbki i Kozubnika, pocz. lat 70-tych.

W 1976 r. ukończył studium podyplomowe stalownictwa Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, a w 1979 r. – drugi fakultet na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, uzyskując tytuł inżyniera metalurga. Od tej pory podaje jako zawód i specjalność: hutnik (metalurgia surówki i stali), inspektor pracy (bezpieczeństwo i zdrowie w pracy).

Po przejściu w 1981 r. do PIP objął funkcję nadinspektora sekcji hutniczej. Zorganizował w PIP Sekcję Krajową Hutnictwa, którą kierował w latach 90-tych ubiegłego wieku. Był redaktorem naczelnym kwartalnika „Praca. Zdrowie. Bezpieczeństwo”, wydawanego pod patronatem OIP w Katowicach wspólnie ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego. Specjalizuje się w zagadnieniach oceny zgodności maszyn z wymaganiami rynku oraz w zarządzaniu bhp.

Pełnione funkcje: w stałych miejscach pracy: mistrz w stalowni, inspektor pracy, starszy inspektor pracy, główny specjalista, nadinspektor pracy, nadinspektor pracy Krajowej Sekcji Hutnictwa; w dodatkowych miejscach: 1) redakcja czasopisma naukowo technicznego „Praca. Zdrowie. Bezpieczeństwo” d. „Ochrona Zdrowia Hutnika” – redaktor działowy (2 lata), z-ca redaktora naczelnego (15 lat) i naczelnny redaktor (16 lat), 2) projekt Komisji Europejskiej „Zarządzanie bezpieczeństwem pracy w aspekcie integracji polskiego i europejskiego hutnictwa” w ramach międzynarodowego programu Leonarda da Vinci – udział z partnerami z Francji i Holandii (1999-2001), 3) projekt finansowany przez Komisję Wspólnot Europejskich PHARE PL.0003.11 „Krajowy system szkolenia zawodowego w Polsce” (2003), jako ewaluator standardu kwalifikacji zawodowych dla zawodu inspektor pracy, 4) Zespół Ośrodków Kwalifikacji Jakości Wytrobów, Ośrodek Badań i Certyfikacji „SIMPTTEST” w Katowicach – członek Komisji Ekspertów ds. kwalifikacji na znak „B” maszyn do obróbki plastycznej metali oraz maszyn i urządzeń specjalnych do przetwórstwa tworzyw sztucznych (ponad 5 lat), 5) Komisja Ochrony Pracy przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Katowicach (kadencja 2008 – 2012) – przewodniczący, 6) Konkurs PIP „Pracodawca, organizator pracy bezpiecznej” – członek kapituły na szczeblu okręgu katowickiego (2008-2010), 7) Ogólnopolski Konkurs Poprawy Warunków Pracy – członek Komisji

Konkursowej przy Śląskiej Radzie Naczelnej Organizacji Technicznej FSNT w Katowicach (ponad 10 edycji), 8) zadanie badawcze Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu pt. „Ryzyko nowotworowe wynikające z narażenia zawodowego na wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne w hutnictwie żelaza i stali” w ramach Strategicznego Programu Rządowego (SPR-1) p.n. „Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia w środowisku pracy” w latach 1998 – 2000 – udział w realizacji projektu, 9) współdziałanie Okręgowego Inspektora Pracy w Katowicach z 5 Inspektoratami Dozoru Technicznego na terenie okręgu – koordynator (15 lat), 10) zespół powołany przez zastępcę Głównego Inspektora Pracy do zbadania okoliczności i przyczyn pożaru stacji redukcyjnej tlenu w jednej z hut na terenie Chorzowa, w wyniku którego śmierć poniosło 5 pracowników – przewodniczący, 11) zajęcia dla studentów (w ramach umów cywilnoprawnych): Politechnika Śląska w Gliwicach, Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości, Wyższa Szkoła Humanista w Sosnowcu – wykładowca.

Uczestnictwo w wielu sympozjach naukowych, konferencjach, seminariach i kursach specjalistycznych o tematyce bezpieczeństwo pracy pracowników, w szczególności wymagań zasadniczych i minimalnych dla maszyn i urządzeń technicznych, po wejściu Polski do Unii Europejskiej potwierdzone zaświadczeniami i certyfikatami.

Publikacje: ponad 400 w czasopismach: „Praca. Zdrowie. Bezpieczeństwo”, „Przyjaciel przy pracy”, „Inspektor pracy”, „Atest – Ochrona Pracy”, „Dozór Techniczny”, „Magazyn Hutniczy”; Poradnik „Seria ISO 9000:2000 nowoczesne zarządzanie firmą” Wyd. VERLAG DASHÖFER (2 rozdziały); wydanie książkowe „System zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w przedsiębiorstwie – moduł szkoleniowy” – współautor podręcznika, w 3 językach, w ramach programu Leonarda da Vinci; materiały szkoleniowe – konspekty/skrypty dla Resortowego Ośrodka Doskonalenia Kadr Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego; „Biuletyny Międzynarodowych Targów Środków Higieny, Bezpieczeństwa i Ochrony Przeciwpowodzi” Katowice – materiały na sympozja „Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia w środowisku pracy”. Ujęty w „WHO IS WHO w Polsce. Encyklopedia biograficzna z życiorysami znanych Polek i Polaków” (wydanie III, 2004, t. I str.216).

Wyróżnienia:

- Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za

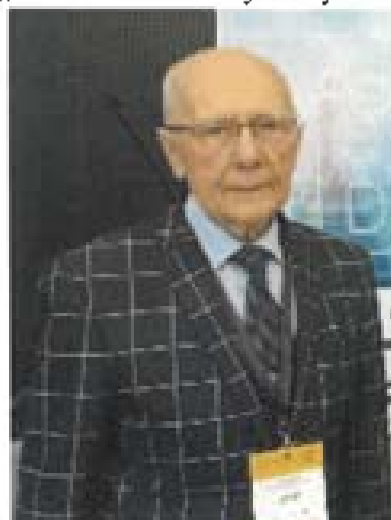

- żalność na rzecz bezpieczeństwa pracy (2000 r.),
- Odznaka Honorowa „Za Zasługi Dla Ochrony Pracy” (1989 i 2009),
  - Odznaka Honorowa „Za zasługi dla Federacji Hutniczych Związków Zawodowych w Polsce” (2006),
  - Odznaka Zasłużony Działacz Ruchu Spółdzielczego (2008),
  - Nagroda Honorowa im. S. Staszica SITPH (medal) „Za rozwój nauki i techniki hutniczej” (2008),
  - Złota Odznaka Honorowa SITPH (Naukowo-Techniczne Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Hutnictwa w Polsce - 1984),
  - Srebrna Odznaka Honorowa NOT (1989).

Obecnie aktywny emeryt: świadczenie usług (umowy o dzieło), głównie w zakresie doradztwa i ocen/ekspertyz w zakresie spełniania zasadniczych wymagań i zgodności z minimalnymi wymaganiami

użytkowanych maszyn i urządzeń (sprzętu roboczego) oraz wykłady.

Współredaktor i autor artykułów do kwartalnika „Informator Ochrony Pracy”.

oprac. Roman Adler

NOWE LUB (Z)NOWELIZOWANE PRZEPISY Z DZIEDZINY OCHRONY PRACY

- 29 czerwca 2023 r. ogłoszono: - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2023 r. w sprawie wykazu prac wzbronionych młodocianym i warunków ich zatrudniania przy niektórych z tych prac (Dz. U. z 2023 r. poz. 1240), weszło w życie z dniem 30 września 2023 r.
- 14 lipca 2023 r. ogłoszono: - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2023 r. poz. 1348), weszło w życie z dniem 1 września 2023 r.
- 26 lipca 2023 r. ogłoszono: - ustawa z dnia 26 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429), na mocy art. 56 ww. ustawy w przepisie art. 12e ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327) wydłużono z 60 do 180 dni termin na przeprowadzenie zaległych szkoleń okresowych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy lub służby. Zmiana weszła w życie 27 lipca 2023 r.
- 31 lipca 2023 r. ogłoszono: - obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Kodeks pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465).
- 22 sierpnia 2023 r. ogłoszono: - ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1672), weszła w życie z dniem 6 września 2023 r.

(zamiast) KALENDARIUM OCHRONY CZŁOWIEKA W ŚRODOWISKU PRACY

Warto przypominać o polskich pionierach unowocześnienia pracy w rolnictwie

W 1782 r. pisarz polityczny i ekonomiczny, publicysta i działacz gospodarczy, kasztelan łukowski Jacek (Hiacynt) Jezierski herbu Nowina (ur. 1722 w ziemi łukowskiej, zm. 23 listopada 1805 w Otwocku Wielkim) nabył od niejakiego Prażmowskiego za pół miliona złotych dobra malenieckie, znajdujące się w

Zagłębiu Staropolskim niedaleko Końskich, ponieważ na ich terenie znajdowały się bogate złoża rudy żelaza, a w sąsiedniej Miedzierzy działał wielki piec. Dwa lata później, w roku 1784 kazał spiętrzyć wody przepływającej przez Maleniec rzeki Czarnej, co pozwoliło utworzyć istniejący do dziś 16-hektarowy staw, którego woda z pomocą upustów wodnych i za pośrednictwem kół wodnych była źródłem energii dla wybudowanych przez niego młyna, tartaku o dwóch

piłach oraz fryszerii „na jedenaście młotów”.

W sąsiednim Kawęczynie kazał wybudować kolejny wielki piec. Maleniecka fryszeria była wówczas nowoczesnym zakładem metalurgicznym, w którym świeżono surówki żelaza przez utlenianie zawartego w nich węgla i innych domieszek, a następnie przekuwano je na stal.

Celem kasztelana było uniezależnienie Polski od importu takich produktów przez zaspokajanie krajowego popytu na narzędzia używane w życiu codziennym, takie jak m.in. noże czy kosy oraz szable i pałasze. Rozwijał w majątku produkcję, wiążąc plany przemysłowe z projektem Sejmu Czteroletniego, który uchwalił zwiększenie liczebności armii polskiej do 100 tysięcy.

Z malenieckiego surowca wytwarzano stalowe sztaby, blachy, drągi, pręty i druty oraz gotowe przedmioty dla masowego odbiorcy: narzędzia gospodarskie - topory, siekiery, piły, pilniki, kosy i widły, a także żelazne naczynia kuchenne i stołowe: młynki, zgrzebła, łyżki blaszane, łopaty i łopatkę. Manufaktura wytwarzała także broń sieczną jak znane z dobrej jakości pałasze. Jezierski miał jednak kłopot ze zwiększeniem sprzedaży produkcji malenieckiego ośrodka przemysłowego ponieważ musiał konkurować z dużym importem z zachodniej Europy, a państwo nie wspierało wówczas krajowej produkcji przemysłowej.

Na zaproszenie Jezierskiego 15 lipca 1787 r. Malenice odwiedził król Stanisław August Poniatowski, który obejrzał zakłady produkcyjne oraz przedmioty z żelaza wyprodukowane przez polskich fabrykantów. Relację z tych odwiedzin sporządził Adam Tadeusz Naruszewicz w *Diariuszu podróży Najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego na Ukrainę aż do powrotu do Warszawy dnia 22 lipca roku 1787* (Warszawa: 1787, s. 281, 282):

„Najjaśniejszy Pan odwiedził naprzód założony tartak o kilku piłach, (...) szedł potem do innych dwóch gmachów z murów wyprowadzonych, z których w jednym mają się ciągnąć druty, w drugim założona była fryszerka na jedenaście młotów. (...) Oglądał dalej Najjaśniejszy Pan maszyny do dźwigania w górę ciężarów i wrywania drzew z korzenia (...) następnie dom gospodarski, w którym J. Pan Kasztelan prezentował Najjaśniejszemu Panu różne gatunki żelaznych naczyń gospodarczych, kuchennych i stołowych z domowego żelaza przez domowych fabrykantów sporządzonych. Zdziwiło wszystkich przytomnych to miejsce puste przed trzema laty i niedostępne, które staranna, kosztowna i pożyteczna dla kraju czynność J. Pana Kasztelana

w porządne miasteczko i tak okazała fabrykę, tudzież stawy, groble, kanały i ogrody zamieniła”.

Wprawdzie podczas Insurekcji Kościuszkowskiej 1794 r. produkcja w Malenicy została przerwana, ale można sobie dość łatwo wyobrazić, że to właśnie z tej pierwszej w Polsce fabryki kos zostały uzbrojone oddziały kosynierów, które sprawdziły się m.in. pod Racławicami, co może potwierdzać rysunek z Regulaminu Piotra Aignera *Krótką nauką o pikach i kosach* (1794). Nie przez przypadek więc na sztandarach polskich ludowców dumnie widnieje hasło: „Żywią i bronią”...

W roku 1800, po kolonialnym rozbiórce Rzeczypospolitej, kasztelan Jezierski zmuszony został do sprzedaży dóbr malenieckich, które nabył Niemiec, książę hesko-darmszadzki Karol. Kierując się typową polityką kolonizatora nowy właściciel eksploatował fabrykę, wyprowadzał zyski z majątku, ale nie wprowadzał w nim żadnych modernizacji.

Dopiero w 1824 r. dobra malenieckie - z pomocą szwagra Józefa Lubowidzkiego, wiceprezesa Banku Polskiego - nabył eks-oficer armii napoleońskiej Tadeusz Bocheński, który osiedlił się w Malenicy, wprowadzając w miejscowych manufakturach - przy pomocy kredytów wspomnianego banku - szereg innowacji oraz znacznie rozbudowując potencjał produkcyjny.

Tadeusz Bocheński z przydomkiem Lannsdorf (ur. 8 listopada 1791 w Frankówce, zm. 8 kwietnia 1849 w Rudzie Malenieckiej) - był synem skarbnika sanockiego Franciszka i Katarzyny z Watt-Kosickich. Wychowywany w konwikcie bazylianów w Barze na Podolu, uciekł z niego do armii napoleońskiej. Brał udział w kampaniach 1809 i 1812 r. i 20 stycznia 1812 został mianowany podporucznikiem. Odznaczył się w bitwie nad Berezyną. Po upadku Napoleona wstąpił do administracji Królestwa Kongresowego jako członek rady administracyjnej powiatu rawskiego.

Bocheński wybudował dwa nowe wielkie piece w Miedzierzy i w Cieklińsku. Wzniósł pudlingarnię i walcownię w Rudzie Malenieckiej. W działającym już Malenicy pracowały: walcownia blachy, topornia, fryzownia i 4 fryszerki, z których dwie unowocześnił. W 1840 roku dzięki nowym piecom wyprodukowano 40 000 cetnarów surówki. W 1844 r. zwolnił włóścian swoich dóbr z pańszczyzny i zadbał o opiekę lekarską dla 150 pracowników, zatrudniając lekarza, któremu przydzielił mieszkanie służbowe w Cieklińsku. Założył też Bibliotekę Bocheńskich w Rudzie Malenieckiej. Wartość produkcji wyniosła w 1844 r. 93 200 rubli.

Do końca lat czterdziestych XIX w. zakłady

Bocheńskiego były najnowocześniejszymi prywatnymi zakładami górniczo-hutniczymi w Królestwie Polskim. Po śmierci ojca przeszły w posiadanie jego synów, Franciszka i Józefa. Franciszek był jednym z założycieli Towarzystwa Rolniczego. Mimo sceptycznego stosunku do powstania styczniowego współpracował z powstańcami, został mężem zaufania Dyrekcji Białych i naczelnikiem cywilnym powiatu opoczyńskiego. Aresztowany i skazany na cztery lata więzienia. Karę odbywał na zesłaniu w Kiereńsku. Jego wnukami byli Józef Maria, Aleksander i Adolf Maria Bocheńscy oraz Olga Zawadzka.

Zakłady w Małenicy przetrwały do naszych czasów: 21 czerwca 1967 r. kompleks został oficjalnie uznany za zabytek techniki i pod pozycją numer 340 wpisany do rejestru zabytków ówczesnego województwa kieleckiego. Opuszczonym obiektem rok później zainteresowała się grupa studentów Wydziału Metalurgicznego Politechniki Śląskiej pod kierunkiem prof. Adama Hernasa. Ich działania doprowadziły do podpisania w 1970 r. porozumienia, na mocy którego zakład przeszedł pod opiekę uczelni. Rozpoczęto działania mające na celu ratowanie obiektu, w ramach których wykonano m.in. jego dokumentację, remont części maszyn i urządzeń oraz budynków. Prace odbywały się pod nadzorem Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora

Zabytków w Kielcach oraz z pomocą zakładów przemysłowych branży hutniczej (m.in. ZUT Zgoda w Świętochłowicach, POLMO w Końskich, Huty Ostrowiec oraz Huty Katowice w Dąbrowie Górniczej). Na obozy studenckie do Małenicy co roku przez wiele lat przyjeżdżali w czasie wakacji studenci Politechniki Śląskiej, którzy pracując nad rekonstrukcją maszyn i budynków naprawili, zrekonstruowali oraz uruchomili wiele urządzeń. Fabryczne urządzenia są obecnie w tak dobrym stanie, że park maszynowy jest sporadycznie uruchamiany i prezentowany w ramach pokazów dla turystów.

Obecnie patronat nad zabytkiem sprawują Koło Naukowe Studentów Politechniki Śląskiej „Fryszernia” w Gliwicach oraz Stowarzyszenie Przyjaciół Zabytków Techniki „Małenica”. W muzeum prezentowane są kompletne i sprawne technologicznie linie produkcyjne walcowni oraz produkcji narzędzi gospodarczych (gwoździe, łopaty). Uruchomienie urządzeń jest możliwe przy odpowiednim spiętrzeniu wody w przyzakładowym zbiorniku. W skład wystawy wchodzi również inne urządzenia metalurgiczne oraz wyroby zakładu. Oprócz prezentacji zbiorów techniki, placówka organizuje wystawy czasowe, prezentowane w salach wystawowych. Muzeum jest obiektem czynnym przez cały rok.

Na podst. art. w Wikipedii oprac. R. Adler

NEKROLOGI

Z wielkim żalem przyjęliśmy wiadomość, że 16 lipca 2023 r. odszedł od nas Jerzy Wroński.

Współzałożyciel i długoletni Wiceprezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Ochrony Pracy w Warszawie. Autorytet w sprawach ochrony pracy i bhp, którym poświęcił większość swojego życia zawodowego w Państwowej Inspekcji Pracy, skąd odszedł na emeryturę w randze Zastępcy Głównego Inspektora. Rozsądny, wyważony, zawsze z uśmiechem służył nam pomocą. Rodzinie i najbliższym

Wyrazy głębokiego współczucia w imieniu wszystkich Członków składu

Zarząd Główny Stowarzyszenia Ochrony Pracy

ODESZLI - ALE PAMIĘTAMY

W trzecim kwartale roku zmarli pracownicy
Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach:

CHRZĄSTEK Stanisław	08.09.1983 r.-40 rocznica	KRAWCZYK Halina	16.07. 2009 r.
DZIDA Norbert	06.09.1985 r.	PRUS Andrzej	05.08.2019 r.
GOIK Józef	29.08.1992 r.	GÓRSKI Stefan	02.09.2019 r.
KĘDZIOR Bogusław	18.09. 1996 r.	LENCZEWSKI Michał	15.08.2021 r.
SEMTNER-SMELSTER Eugenia	05.07.2009 r.	GRZESIK Longin	06.07.2022 r.
oprac.: Jerzy Hamróż			

WSPOMINAMY

Stanisław Chrząstek urodził się 7 listopada 1926 r. w Częstochowie. Od roku 1943 do stycznia 1945 r. był pracownikiem fizycznym na Stacji Kolejowej w Częstochowie. Po wojnie podjął naukę i w 1952 r. uzyskał tytuł inż. chemika oraz magistra nauk technicznych na Politechnice Łódzkiej. Od 1952 r. pracował jako starszy asystent w częstochowskim Centralnym Laboratorium K.R. Żelaza, a od następnego roku jako mistrz, dyspozytor oraz kierownik laboratorium Zakładów Przemysłu Skórzanego m.in. w Chojnowie, Świdnicy, Brzegu i Aleksandrowicach. W latach 1956-1957 był kierownikiem zakładu w Spółdzielni Pracy Ceramiczno-Farmaceutycznej im. P. Findera, następnie do 1960 r. kierownikiem laboratorium Gnaszyńskich Zakładów Wytwarzania Papierniczych w Częstochowie. W latach 1960-1969 był zastępcą dyrektora do spraw technicznych

Zielonogórskich Zakładów Wytwarzania Papierniczych w Dreźnie. Od 1969 r. przeszedł na stanowisko starszego inspektora pracy do Zarządu Głównego Związku Zawodowego Chemików. W 1972 r. został odznaczony Srebrną, w 1976 r. Złotą Odznaką Honorową ZZCh, a w 1977 r. odznakami „Za zasługi dla Miasta Drezdenka” i „Zasłużony dla Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego”. Od 1978 r. był starszym inspektorem pracy w katowickim Okręgowym Zespole ds. Inspekcji Pracy. W 1980 r. ukończył na Wydziale Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach Studium Podyplomowe dla Generalnych Projektantów w zakresie Koordynacji Projektowania Inwestycji Przemysłowych. Po utworzeniu PIP był starszym inspektorem pracy w katowickim Okręgowym Inspektoracie Pracy. Zmarł w 1983 r.

R. Adler

Dnia 24 sierpnia 2023 r. zmarł Tadeusz Marcola.

Urodził się 1 lutego 1935 r. w Wolicy-Brzozowej. Od 1952 r. pracował w bytomskiej Hucie „Zygmunt”, gdzie został inspektorem bhp. Po ukończeniu w 1969 r. technikum hutniczego w Bytomiu został inspektorem pracy Zarządu Głównego Związku Zawodowego Hutników w Katowicach. W 1977 r. otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi, rok później – Złotą Odznakę „Zasłużony Działacz ZZH”. W 1981 r. z mocy ustawy przeszedł do PIP. Pracował w sekcji hutniczej Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach. Został w 1986 r. uhonorowany Odznaką „Zasłużony Pracownik Huty „Baildon”. Przeszedł na emeryturę w 2000 r.

NOTATKI

KIEDY
FOTEL
MA
DEPRESJĘ?

KIEDY
NIE MA
OPARCIA!

f / RADOMSCYBEHAPOWCY

Blondynka dzwoni
w sprawie przeglądu
szelek bezpieczeństwa.

- Chciałam się umówić na przegląd szelek.
  - a jakie to szelki?
  - moje!
  - a marka?
  - a Marek ma inne!

f / RADOMSCYBEHAPOWCY

SŁOWNICZEK INSPEKTORA BHP: K (cz.2)

KARA PIENIĘŻNA

– kara, która może być nakładana przez pracodawcę na pracownika za nieprzestrzeganie przepisów bhp lub stawianie się do pracy w stanie nietrzeźwości albo spożywanie alkoholu w czasie pracy. Wysokość kary – za jedno przekroczenie, jak za każdy dzień nie usprawiedliwionej nieobecności, nie może być wyższa od jednodniowego wynagrodzenia pracownika, a łącznie kary pieniężne nie mogą przewyższać 1/10 części wynagrodzenia przypadającego pracownikowi do wypłaty, po dokonaniu potrąceń. Według ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.).

KARBID (CaC₂)

– surowiec służący do produkcji acetyleny. Nazywany węglikiem wapnia lub acetylenkiem wapnia. Według rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy produkcji i magazynowaniu gazów, napełnianiu zbiorników gazami oraz używanu i magazynowaniu karbidu (Dz. U. z 2004 r. nr 7, poz. 59).

KARTA CHARAKTERYSTYKI

– zbiór informacji o niebezpiecznych właściwościach substancji lub preparatu chemicznego oraz zasad i zaleceń ich bezpiecznego stosowania. Jest przeznaczona przede wszystkim dla użytkowników prowadzących działalność zawodową w celu umożliwienia im podjęcia w miejscu pracy środków niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia człowieka i środowiska. Niedopuszczalne jest stosowanie w działalności zawodowej substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych bez posiadania karty charakterystyki. Według ustawy z 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych. (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1222).

KARTA WYPADKU

– dokument, w którym dokonuje się ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, do których doszło podczas: uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe; wykonywania odpłatnie pracy na podstawie skierowania do pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania; pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie; odbywania szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy przez osobę pobierającą stypendium w okresie odbywania tego szkolenia, stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub przez inny podmiot kierujący; wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, pracy na rzecz tych spółdzielni; wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia; współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia; wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych; wykonywania zwykłych czynności związanych ze współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych; wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi; odbywania służby zastępczej; nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium; wykonywania pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowa taka została zawarta z pracodawcą, z którym osoba pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje ona pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy; pełnienia przez funkcjonariusza celnego obowiązków służbowych. Według ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 167 poz. 1322).

Za: E. Kołodziejczyk, K. Żurawski "Słownik bhp" na portalu SEKA S.A.

Redakcja zaprasza do przesyłania informacji o wydarzeniach związanych z ochroną człowieka w środowisku pracy: tych, które miały miejsce w mijającym kwartale, które będą miały miejsce w nadchodzącym, a zwłaszcza tych, w których członkowie i sympatycy Stowarzyszenia brali udział. Podziękowania za uwagi dotyczące "Informatora..." - zarówno e-mailowe, jak i telefoniczne. Proszę pamiętać o możliwości prenumeraty kwartalnika "Informator Ochrony Pracy".

Ludzie • Praca • Rzeki

NASZA SPECJALNOŚĆ: SZKOLENIA I OUTSOURCING BHP

SEKA S.A. to jedna z największych firm w Polsce, zajmujących się szkoleniami i outsourcingiem bhp, obecna na rynku od 1988 roku.

Główne obszary działania firmy to:

- outsourcing w zakresie nadzoru nad warunkami pracy (bhp) i ppoż.,
- e-learning bhp,
- doradztwo w zakresie prawa pracy oraz w sprawach personalnych,
- szkolenia z dziedzin:
  - prawa pracy i ubezpieczeń społecznych,
  - umiejętności miękkich,
  - bezpieczeństwa i higieny pracy,
  - rachunkowości i finansów
  - szkolenia zawodowe,
- doradztwo w zakresie projektów unijnych, przygotowanie projektów szkoleniowych, inwestycyjnych,
- doradztwo w zakresie ochrony środowiska.

Zaufaj
doświadczeniu!

www.seka.pl

SEKA Spółka Akcyjna ul. Paca 37, 04-386 Warszawa

tel.: 22 517 88 88 fax: 22 517 88 87, www.seka.pl, seka@seka.pl

Oddziały: Białystok, Bydgoszcz, Gdynia, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Łódź, Kraków,
Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław